

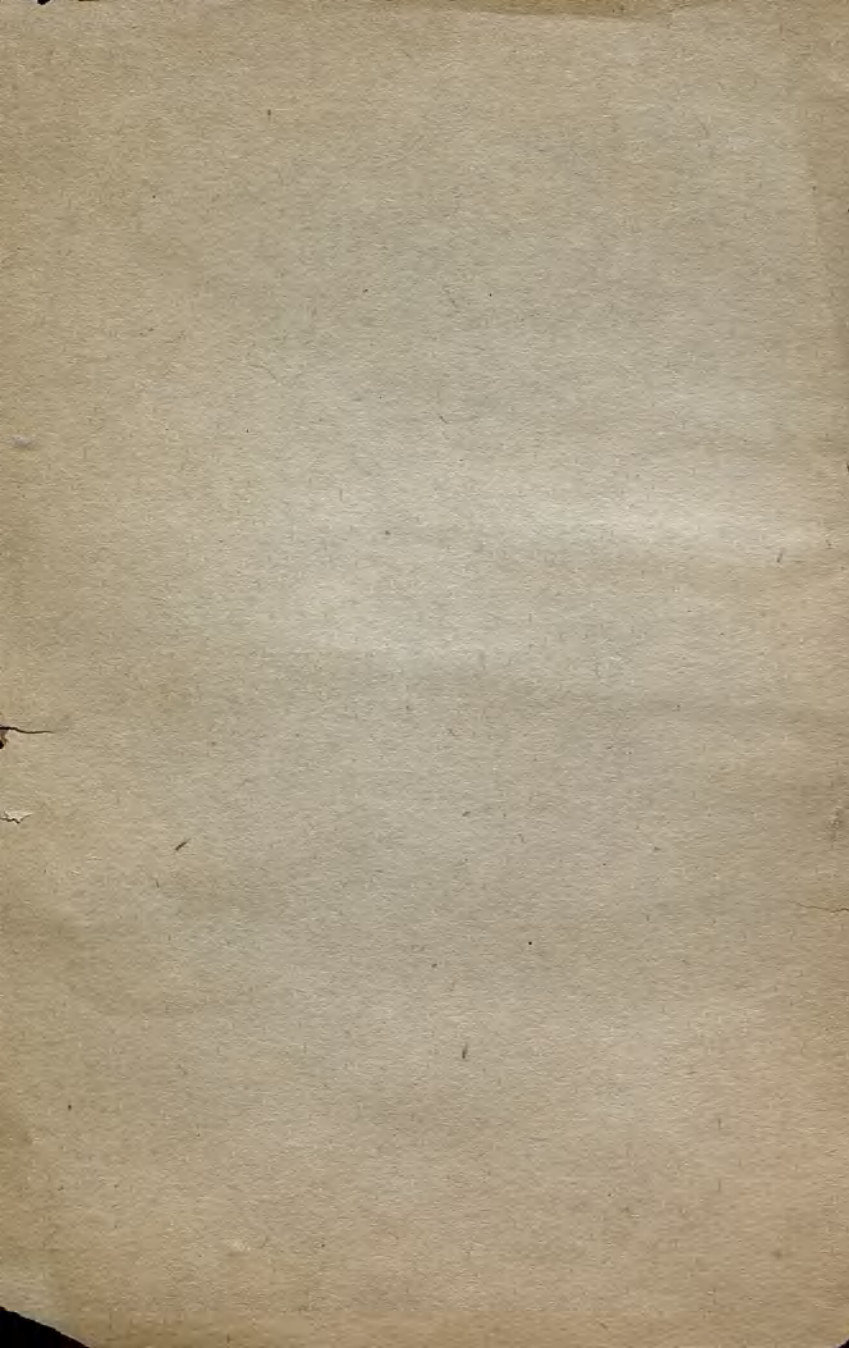
342

KONSTYTUCYA
STANÓW ZJEDNOCZONYCH
MEKSYKAŃSKICH

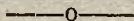
235

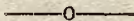
KONSTYTUCYA
STANÓW ZJEDNOCZONYCH
MEKSYKAŃSKICH
Z 1917 ROKU

KONSTYTUCYA STANÓW ZJEDNOCZONYCH MEKSYKAŃSKICH

PODPISANA 31 STYCZNIA 1917 R.
UPRAWOMOCNIONA 5 LUTEGO 1917 R.

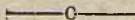
PRZEZ REPREZENTACYE STANÓW:

AQUASCALIENTES
BAJA
CALIFORNIA
COAHUILA
COLIMA
CHIAPAS
CHIHUAHUA
DISTRITO FEDERAL
DURANGO
GUANAJUATO
GUERRERO

HIDALGO
JALISCO
MEXICO
MICHOACAN
MORELOS
NUEVO
OAXACA
PUEBLA
QUERETARO
SAN LUIS POTOSI

SINALOA
TABASCO
SONORA
TABASCO
TAMAULIPAS
TEPIC
TLAXCALA
VERA CRUZ
YUCATAN
ZATECAS

WIERNE TŁOMACZENIE Z ORYGINAŁU

WYDAŁ
A. A. PARYSKI, TOLEDO, OHIO
1918

P 114

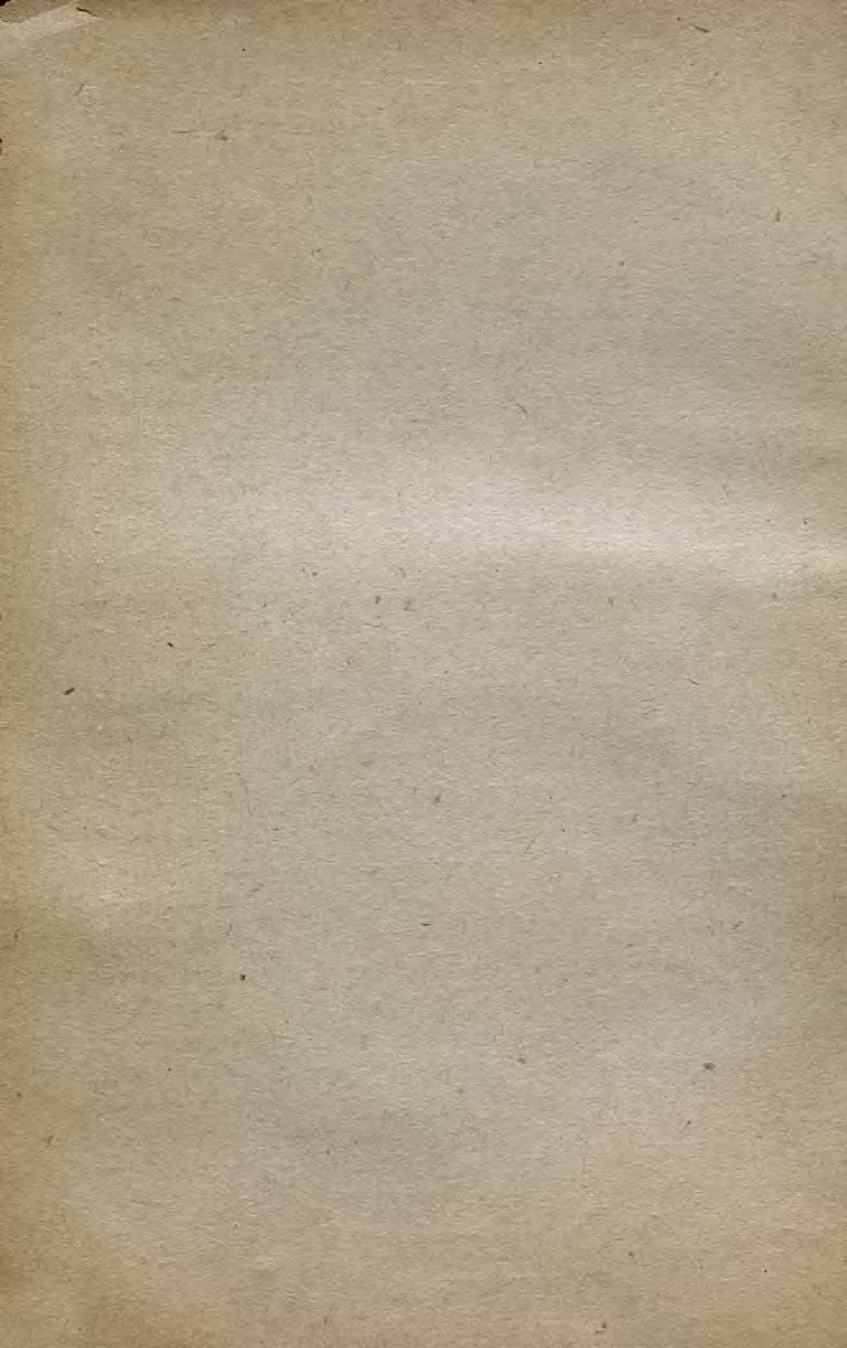
K-21/6256
21.7 1805

PRZEDMOWA

W chwili gdy Polska rozpoczyna nowe życie polityczne, umysły wszystkich obywateli Polaków zajęte są pytaniem, jak się w nowej Polsce ukształtują stosunki polityczne, jaki potrafimy dla siebie stworzyć rząd, jak rozwiążemy wszystkie najważniejsze zagadnienia życia narodowego, ażeby stworzyć dla kraju podwaliny siły, wspólności i gwarancję pomyślnego rozwoju na wszystkich polach. Wzorów systemu prawego szukać zapewne będziemy w systemach prawnych państw i narodów, które w niedawnym czasie kwestye te same, jakie my w Polsce rozwiązać będziemy musieli, starały się u siebie rozwiązać.

Dlatego nadzwyczaj ciekawym dokumentem, zasługującym na dokładne przestudyowanie jest dla nas w chwili obecnej Konstytucya Stanów Zjednoczonych Meksyku, ogłoszona i wprowadzona w życie na początku 1917 roku. Konstytucya ta omawia i reguluje większość najważniejszych zagadnień życia politycznego narodu, który chylił się do upadku, wskutek wielu błędnych pojęć jakie stosowane były, pojęć które pod wielu względami są indentyczne z temi, które były jedną z głównych przyczyn upadku Polski. Kto więc się interesuje przyszłością naszego życia państwowego, powinien konstytucyę meksykańską, jako najnowszą ze wszystkich dokładnie przestudyować, zapoznać się z nią, i porównując warunki życia politycznego Polski z Meksykiem, osądzić, czy dla nas możliwem będzie rozwiązanie kwestyi takich jak agrarna robotnicza lub sądownicza w ten sam sposób, w jaki rozwiązali ją w dzisiejszej dobie politycy meksykańscy.

CZĘŚĆ I.

ROZDZIAŁ I.

O PRAWACH OGÓLNO LUDZKICH.

Artykuł 1. — Każdy mieszkaniec Stanów Zjednoczonych Meksyku korzysta z praw przepisanych niniejszą konstytucją; prawa te nie mogą być ani zawieszone, ani ukrócone, z wyjątkiem wypadków konstytucją niniejszą przewidzianych.

Artykuł 2. — Niewolnictwo jest wzbronionem w Stanach Zjednoczonych Meksyku. Niewolnicy, którzy wstąpią na terytoryum państwa, siłą tego faktu odzyskują wolność i korzystają z opieki istniejących praw.

Artykuł 3. — Oświata jest bezpłatną; nauczanie w publicznych zakładach naukowych musi być bezwyznaniowe. Nauki początkowe, udzielane w zakładach naukowych prywatnych, tak wyższych jak niższych, muszą również być bezwyznaniowe.

Ani stowarzyszenie religijne, ani ksiądz jakiegokolwiek sekty religijnej nie może otrzymać pozwolenia na założenie lub kierowanie jakąkolwiek szkołą początkową.

Prywatne szkoły początkowe mogą być zakładane, podlegają jednak nadzorowi rządowemu.

Nauki początkowe w publicznych zakładach naukowych udzielane są bezpłatnie.

Artykuł 4. — Każdy ma prawo, bez przeszkody, poświęcać się takiej profesyi, przemysłowemu lub handlowemu za-

wodowi, jaki uważa za dogodny, pod warunkiem że taki nie jest przeciwny prawom. Ukrócenie tego przywileju może nastąpić tylko z rozkazu sądowego, w wypadkach gwałcenia praw współobywateli, lub rozporządzenia rządowego, wydanego w warunkach przepisanych przez prawo, w wypadku zagrożenia praw ogółu. Nikt nie może być pozbawiony dochodów swej pracy, chyba za wyrokiem sądowym.

Każdy Stan oznaczy odpowiedniami prawami, jakie profesye muszą posiadać specjalne pozwolenia (licensye), na jakich warunkach i przez jakie władze pozwolenia takie mogą być wydawane.

Artykuł 5. — Nikt nie może być zmuszony do wykonywania pracy wbrew swej woli i bez otrzymania należytego wynagrodzenia, z wyjątkiem pracy nałożonej jako kara wyrokiem sądowym, w tych zaś wypadkach należy stosować się do przepisów zawartych w paragrafach I i II Artykułu 123-go.

Tylko następujące prace publiczne będą uważane za obowiązkowe stosownie do warunków określonych w odnośnych prawach: służba wojskowa, służba sądownicza, służba na miejskim lub innym obieralnym urzędzie, (bez różnicy czy wybory są pośrednie czy bezpośrednie), oraz służba w łączności z głosowaniem obywateli (wyborami) która musi być spełniana dobrowolnie i bezpłatnie.

Państwo nie pozwoli na wprowadzenie w siłę żadnego kontraktu, umowy lub zobowiązania, które ma na celu ukrócenie, stratę lub nieodwołalne wyrzeczenie się wolności osobistej, bez różnicy czy chodzi o pracę, naukę, czy też ślub religijny. Tem samem prawo nie uznaje zakładania stowarzyszeń klasztornych, bez różnicy wyznania lub celu dla jakiego założone być mogły.

Również nikt nie może legalnie zgodzić się dobrowolnie na proskrypcyę lub wygnanie lub na chwilowe lub stałe

zaprzestanie zajmowania się pracą, profesją lub handlowym lub przemysłowym zawodem.

Kontrakt na wykonanie pracy może obowiązywać tylko do wykonania umówionej pracy i tylko na przeciąg czasu prawem oznaczony i nie może być przedłużony ponad jeden rok ze szkodą strony wykonującej pracę; nie może on również w żadnym wypadku opierać się na wyrzeczeniu się, stracie lub ukróceniu któregośkolwiek z politycznych lub cywilnych przywilejów.

W wypadku złamania kontraktu przez stronę która zobowiązała się do wykonania pracy, strona ta podlega na drodze cywilnej obowiązкови pokrycia szkody spowodowanej, w w żadnym jednak wypadku nie wolno stosować przymusu osobistego.

Artykuł 6. Wyrażanie zapatrywań osobistych nie może być przedmiotem sądowego lub urzędowego śledztwa, chyba że staje się powodem obrazy moralności, naruszenia praw współobywateli, nawołuje do zbrodni lub zagraża spokojowi publicznemu.

Artykuł-7. — Wolność prasy w odniesieniu do wszystkich spraw jest nie naruszalna. Żadne prawo ani żadna władza nie może ustanowić cenzury, domagać się poręczenia pieniężnego od autorów lub drukarzy, ani też ukrócić wolności prasy, która może być ukrócona tylko zasadami szanowania życia prywatnego, moralności i spokoju publicznego. Pod żadnym warunkiem prasa drukarska nie może być zajęta jako dowód winy (*corpus delicti*).

Prawa ustrojowe powinny przewidzieć i zastrzedz potrzebne przepisy, zapobiegające możliwości więzienia sprzedawczy, kolporterów, rozdawczy, robotników i współpracowników zakładów wydawniczych, pod pretekstem współwiny w przestępstwie prasowem, chyba że ich rzeczywista wina została poprzednio udowodniona.

Artykuł 8. — Urzędnicy i robotnicy publiczni muszą szanować przywilej składania petycyi, pod warunkiem że petycyja wniesiona zostaje na piśmie i w sposób poważny i spokojny; przywilej ten jednak, w sprawach natury politycznej może być udziałem tylko obywateli kraju.

Każda wniesiona petycyja musi otrzymać pisemną odpowiedź urzędnika, do którego została wniesiona, urzędnik ten również w czasie najkrótszym obowiązany jest zawiadomić penitenta o powziętej w danej sprawie decyzyi.

Artykuł 9. — Przywilej spokojnego zbierania się w jakimkolwiek legalnym celu nie może być ukrócony; zebrania jednakże zwołane w celu brania udziału w życiu politycznem państwa, dozwolone są tylko obywatelom kraju. Zebrania osób uzbrojonych są zabronione.

Zebrania mające na celu narady nad wniesieniem petycyi do którejkolwiek władzy lub protestu przeciw jakimkolwiek rozporządzeniom, nie będzie uważane za bezprawie ani nie będzie rozwiązane, pod warunkiem, że zebrani nie rzucają obelg przeciw danej władzy, nie dopuszczają się aktów przemocy ani nie czynią pogroźek dążących do zmuszenia danej władzy do wydania korzystnej decyzyi.

Artykuł 10. — Mieszkańcy Stanów Zjednoczonych Meksyku mają prawo posiadania wszelakiego rodzaju broni, służącej do obrony osobistej, z wyjątkiem tych rodzajów broni, których posiadanie jest stanowczo zabronione przez prawo, oraz tych które państwo wyznaczyło do wyłącznego użytku armii, floty lub gwardyi narodowej; posiadanie broni w okolicach zamieszkanym regulowanem będzie rozporządzeniami policyjnymi tych okolic.

Artykuł 11. — Każdy ma prawo przyjeżdżania lub wyjeżdżania z granic Republiki, podróżowania po całym jej teryto-

ryum oraz zmiany swego miejsca zamieszkania, bez potrzeby starania się o list bezpieczeństwa, paszport lub inny tego rodzaju dokument zapewniający bezpieczeństwo. Przywilej ten jednakże podlega orzeczeniom sądowym, w wypadkach odpowiedzialności cywilnej lub kryminalnej, oraz orzeczeniom rządowym w odniesieniu do rozporządzeń regulujących emigrację, przepisy zdrowotności publicznej oraz dotyczących się niepożądanych obconarodowców mieszkających w kraju.

Artykuł 12. — Stany Zjednoczone Meksyku nie będą nadawły żadnych tytułów szlachestwa, specjalnych przywilejów lub dziedzicznych honorów, ani też nie będą uznawały przywilejów nadanych przez inne państwa.

Artykuł 13. — Nikt nie będzie sądzony na podstawie specjalnych praw lub przez specjalny trybunał. Ani jednostka, ani korporacja nie otrzyma żadnych przywilejów lub ulg, które nie są uznane przez prawa lub nie są nagrodą za służbę dla kraju. Sąd wojenny posiada jurysdykcję nad sprawami kryminalnemi, posiadającemi bezwzględną łączność z dyscypliną wojskową; sąd wojenny jednak w żadnym wypadku i pod żadnym warunkiem nie może rozciągać swej jurysdykcji na osoby nie należące do armii. W wypadkach gdy osoba cywilna zostanie wmieszana w przekroczenie lub zbrodnię wojskową sprawa ta musi być rozpatrywana przez odnośne władze cywilne.

Artykuł 14. — Żadne prawo nie może być użyte za narzędzie do wyrządzenia komukolwiek szkody.

Nikt nie może być pozbawiony życia, wolności, własności osobistej lub jakiegokolwiek przywileju, bez poprzedniej rozprawy sądowej, odbytej w prawnie naznaczonym sądzie, na której należyta procedura jest przestrzegana i która stosuje się do poprzednio istniejących praw.

W sprawach kryminalnych kara nie może być nałożona na podstawie prawdopodobieństwa lub "a priori", musi zaś być nałożona zgodnie z prawami jakie pod każdym względem stosuje się do danego wypadku zbrodni.

W sprawach cywilnych ostateczny wyrok opierać się musi na prawach, jak są tłumaczone przez władze sądownicze; w razie braku odpowiednich praw, kierować się należy ogólnymi zasadami prawnymi.

Artykuł 15. — Państwo nie może zawrzeć żadnego traktatu wydania politycznych przestępców, a także i traktatu wydawania przestępców innego rodzaju, jeżeli ci ostatni byli niewolnikami w państwie w którym przestępstwo zostało popełnione. Również nie może być zawartym żaden traktat lub umowa, która pod jakimkolwiek względem zmienia lub ukraca prawa i przywileje, jakie niniejsza Konstytucya nadaje mieszkańcom i obywatelom kraju.

Artykuł 16. — Nikt nie będzie molestowany w swem życiu prywatnem, rodzinnem lub domowem, ani co do swych papierów i własności, bez poprzedniego pisemnego rozporządzenia kompetentnej władzy, wyjaśniającego prawne powody i przyczyny tego braku. Rozkaz aresztowania lub uwięzienia może być wydany tylko przez kompetentną władzę sądową, a i wówczas tylko pod warunkiem, że opiera się na oskarżeniu o jasno oznaczone przestępstwo, karane więzieniem, i że jest poparty albo zaprzysiężeniem zeznaniem wiarogodnej jednostki lub takimi dowodami, które wykazują prawdopodobieństwo winy; w wypadkach "in flagrante delicto" każdy ma prawo aresztowania przestępcy i jego współników i natychmiastowego oddania ich w ręce najbliższej władzy. Tylko w nagłych wypadkach, określonych przez oskarżyciela publicznego, bez poprzedniego wniesienia oskarżenia, mogą władze administracyjne na swą wyłączną odpowiedzialność

i tylko, tam gdzie niema w pobliżu władz sądowych, zarządzić aresztowanie oskarżonego, i dostawienie go do dyspozycji władzy sądowej. Każdy rozkaz rewizyi, który musi być na piśmie wydany przez władzę sądową, musi oznaczyć dokładnie miejsce rewizyi, osobę lub osoby które mają być aresztowane i przedmioty które są poszukiwane, i rewizya musi się ściśle tych faktów dotyczyć; po ukończeniu rewizyi musi być spisany dokładny protokół, w obecności dwóch świadków przedstawionych przez właściciela mieszkania rewidowanego, lub, w jego nieobecności lub sprzeciwienia się, oznaczonych przez urzędnika rewidującego.

Urzednicy administracyjni mogą wchodzić do mieszkań prywatnych tylko i wyłącznie w celu sprawozdania czy zastosowano się do przepisów sanitarnych lub policyjnych; mogą zażądać okazania książek i dokumentów potrzebnych do udowodnienia że zastosowano się do rozporządzeń podatkowych — w każdym jednak wypadku stosować się muszą do odnośnych praw i dopełnić wszystkich formalności przepisanych dla wypadków rewizyi.

Artykuł 17. — Nikt nie będzie więziony za długi czysto prywatnej natury. Nikt nie będzie brał prawa w swe własne ręce, ani starał się przemocą dochodzić swych praw. Sady otwarte będą celem wymierzenia sprawiedliwości i to w takich porach i na takich warunkach jakie prawnie określone będą; usługi sądu będą bezpłatne, a pobieranie kosztów sądowych jest wzbronione.

Artykuł 18. — Aresztowanie stosowanem będzie tylko do przestępstw, które zasługują na karę więzienia. Areszt znajdować się musi w miejscu osobnem i zupełnie oddzielnem od tego, które przeznaczone jest na więzienie dla skazanych.

Rządy federalne i stanowe zorganizują w swych odnośnych terytoryach system karny — więzienie lub kolonie karne — mające za podstawę pracę jako środek regeneracyi.

Artykuł 19. — Areszt nie może trwać dłużej niż trzy dni, chyba że wydany zostanie uzasadniony rozkaz uwięzienia, który zawierać musi oskarżenie, rodzaj przestępstwa, czas, miejsce i okoliczności towarzyszące popełnieniu przestępstwa oraz fakty ujawnione w czasie wstępnych przesłuchów. Fakty te muszą w każdym wypadku być wystarczającymi do stwierdzenia "corpus delicti" i przypuszczalnej winy oskarżonego. Władze wydające rozkaz aresztowania lub zgadzające się na aresztowanie, jak również wszyscy agenci, podwładni, klucznicy więzienni i wszyscy inni, mający łączność z wykonywaniem takiego rozkazu, ulegną karze za przekroczenie powyższych przepisów.

Rozprawa sądowa, wynikająca z aresztowania, może opierać się tylko na oskarżeniu lub oskarżeniach, zawartych w rozkazie aresztowania. Gdyby w czasie rozprawy okazało się, że popełnionem zostało jeszcze inne przestępstwo, inne niż zawarte w oskarżeniu, wniesionem być musi dodatkowe, oddzielne oskarżenie. To jednak nie powoduje połączenia obu oskarżeń w jedną rozprawę, gdyby to okazywało się dogodnem.

Złe traktowanie aresztowanego; molestowanie go bez prawnej podstawy; wymuszenie jakichkolwiek kontrybucyi w czasie gdy on jest w więzieniu, uważane będą za prześladowanie, za które prawo musi dać zadośćuczynienie, a odnośne władze muszą ukarać.

Artykuł 20. — W czasie każdego procesu kryminalnego, oskarżony posiada następujące przywileje:

I. — Może być wypuszczony na wolność, po wyznaczeniu przez sąd, a złożeniu przez niego kaucyi do wysokości dziesięciu tysięcy pesetów, stosownie do ważności i ciężaru oskarżenia, pod warunkiem jednak, że przestępstwo nie pociąga kary wyższej niż pięć lat więzienia; może zostać wypuszczony z aresztu natychmiast po złożeniu do dyspozycyi odnośnej władzy sumy oznaczonej jako kaucyi, którą złożyć może w go-

tówce lub w papierach hipotecznych będących dostateczną gwarancyą.

II. — Nie może być zmuszony do składania zeznań przeciwko sobie; środki jakie mogą być użyte celem zmuszenia go do tego są niniejszem wzbronione.

III. — W przeciągu 48-miu godzin od chwili oddania go w ręce władzy sądowej musi być publicznie zawiadomiony o nazwisku swego oskarżyciela, oraz rodzaju i przyczynie oskarżenia, tak, aby wiedział dokładnie kto i o co go oskarża, mógł na oskarżenie dać odpowiedź i złożyć wstępne zeznania.

IV. — Musi być obecnym przy składaniu zeznań świadków zeznających przeciw niemu, jeżeli świadkowie ci mogą być dostawieni do miejsca rozprawy, tak aby mógł zadawać im pytania krzyżowe w swojej obronie.

V. — W obronie jego przesłuchani być muszą wszyscy świadkowie, jakich on poda, oraz rozpatrzone być muszą wszystkie dowody jakie on przedstawi, a na przedstawienie których danym mu być musi czas przepisany przez prawo; musi otrzymać pomoc w dostawieniu na rozprawę osoby lub osób, których zeznań pragnie, pod warunkiem, że dostawienie tych osób na rozprawę jest możebne.

VI. — Ma prawo do procesu publicznego przed sędzią lub ławą sędziów przysięgłych, obywateli, umiejących czytać i pisać i mieszkających w miejscowości i dystrykcie w którym przestępstwo miało być popełnione, pod warunkiem, że kara za tego rodzaju przestępstwo jest wyższa niż jeden rok więzienia. W procesach prasowych, przeciwko spokojowi publicznemu lub bezpieczeństwu wewnętrznemu lub zewnętrznemu Republiki, oskarżony ma zawsze prawo do rozprawy przed ławą sędziów przysięgłych.

VII. — Ma prawo do korzystania z wszystkich posiadanych informacji i rekordów, jakie potrzebne mu są do obrony.

VIII. — Jeżeli oskarżony jest o przestępstwo karane najwyżej więzieniem nie dłuższem niż dwa lata, musi być sądzony w przeciągu czterech miesięcy, jeżeli zaś kara jest wyższa, w przeciągu roku.

IX. — W obronie swojej musi być wysłuchany, zeznając osobiście, przez obrońcę lub podwójnie, stosownie do swej woli. Jeżeli nie ma obrońcy, lista urzędowych obrońców musi mu być przedstawiona, aby mógł wybrać jednego lub więcej obrońców. Jeżeli oskarżony nie chce wyznaczyć obrońcy, po wezwaniu go do tego w czasie wstępnych przesłuchów, sąd wyznaczy obrońcę dla niego. Oskarżony może wyznaczyć swego obrońcę natychmiast po aresztowaniu i ma prawo do obecności swego obrońcy przez cały czas sprawy; zobowiązuje się on jednak do dostawienia swego obrońcy ilekroć sąd tego zażąda.

X. — W żadnym wypadku uwięzienie lub areszt nie może być przedłużony z powodu niemożności zapłacenia należności obrońcy lub z powodu jakiegokolwiek innego pieniężnego powodu, jakiegokolwiek odpowiedzialności cywilnej lub z powodu jakiegokolwiek innej podobnej przyczyny. Areszt nie może również przenosić długości czasu przewidzianego jako kara za dane przestępstwo.

Czas spędzony w areszcie ma być brany w rachubę jako część kary nałożonej.

Artykuł 21. — Nakładanie kary jest wyłącznym przywilejem sądu. Stawianie oskarżenia jest udziałem prokuratora publicznego i policyi sądowej, która jest pod zupełną komendą i władzą prokuratora publicznego. Karanie przestępstw przeciwko przepisom municypalnym i policyjnym, należy do władz administracyjnych i sprowadza kary nie wyższe niż kara pieniężna lub 36-cio godzinny areszt. Jeżeli przestępca nie zapłaci nałożonej kary pieniężnej, zostaje ona zamieniona na areszt odpowiedniej długości, ale nigdy nie dłuższy niż piętnaście dni.

Jeżeli przestępca jest zwykłym nie fachowym robotnikiem, kara pieniężna nałożona na niego nie może być wyższa niż jego jednotygodniowy zarobek.

Artykuł 22. — Karanie kalectwem lub bezcześcią, cechowaniem, chłostą, biciem kijami, lub jakimkolwiek torturowaniem, zbyt wysokimi karami pieniężnymi, konfiskatą majątku lub tego rodzaju karami, jest wzbronione.

Zajęcie części lub całości majątku, z rozkazu władzy sądowej, celem pokrycia zobowiązania cywilnego, spowodowanego popełnieniem przestępstwa lub nałożeniem podatku lub kary, nie będzie uważane za konfiskatę majątku.

Kara śmierci jest wzbroniona w wypadkach wszelkiego rodzaju przestępstw politycznych; w odniesieniu do innych przestępstw kara śmierci nałożona być może tylko za zdradę w czasie wojny z nieprzyjacielem, ojcobójstwo, morderstwo z premedytacją, podpalenie, uwiedzenie, rabunek, korsarstwo i ciężkie przewinienia wojskowe.

Artykuł 23. — Żaden proces kryminalny nie może mieć więcej niż trzy instancje. Nikt, czy oskarżony czy uwolniony, nie może być dwa razy sądzony za to samo przestępstwo. Wyroki "dla braku dowodów" zostają niniejszem zniesione.

Artykuł 24. — Każdy ma prawo wyznawania i praktykowania religii przez siebie wybranej, i wypełniania ceremoniałów i odprawiania modłów publicznie lub w swoim domu, pod warunkiem że te ceremonie nie stanowią przestępstwa karanego przez prawo.

Publiczne ceremonie religijne i modlitwy odprawiane być muszą w miejscach na modły publiczne przeznaczonych, które zawsze pozostają pod nadzorem rządowym.

Artykuł 25. — Listy wysyłane przez pocztę są nietykalne i nie podlegają rewizyi. Przekroczenie tego prawa podlega karze.

Artykuł 26. — W czasie pokoju żołnierz nie może stać na kwaterze w domu prywatnym, bez zgody właściciela; również nie wolno domagać się żadnych innych danin. W czasie wojny armia może domagać się mieszkania, wyekwipowania żywności i wszelkiej innej pomocy stosownie do odnośnych praw wojennych.

Artykuł 27. — Ziemie i wody w granicach kraju, należą do państwa (Narodu) które miało i ma prawo tytuł własności przelewać na osoby prywatne, tworząc tym sposobem własność prywatną.

Własność prywatna może być odebrana tylko dla użytku publicznego i to po wynagrodzeniu właściciela.

Państwo (Naród) ma prawo każdego czasu nałożyć na własność prywatną takie ciężary (podatki) jakich interes publiczny wymaga, jak również ma prawo regulowania rozwoju zasobów naturalnych, które podlegają zajęciu przez państwo, celem oszczędzania ich lub równomiernego podziału bogactwa narodowego. W tym celu powzięte być mogą potrzebne kroki, celem parcelowania wielkich obszarów ziemi; użycia małych posiadłości ziemskich; ustanawiania nowych siedzib dla ludności przy użytkowaniu takich ziem i wód jakie będą do tego potrzebne; dopomagania rolnictwu i przeszkadzania niszczeniu zasobów naturalnych oraz chronienia własności od szkód groźnych dla ogółu. Osady, wsie położone na własności prywatnej oraz zrzeszenia które odczuwają brak ziemi lub wody potrzebnej im do zaspokojenia potrzeb, mają prawo domagać się i otrzymać przyległą ziemię i wody, bez szkody jednak dla posiadaczy drobnych majątków ziemskich w okolicy. Wszystkie nadania ziemi wykonane dotychczas na skutek dekretu z dnia 6-go stycznia 1915-go roku, są niniejszem zatwierdzone. Własność prywatna zajęta dla powyższych celów uważana będzie jako wzięta dla dobra publicznego. Państwo (Naród) jest również wyłącznym właścicielem wszystkich mineralnych pokładów, które w swych żyłach, pokładach lub warstwach stanowią bogactwo naturalne,

odmienne od gleby ziemnej, mianowicie: minerały z których wydobywa się metale lub metaloidy potrzebne do celów fabrycznych; pokłady drogich kamieni i soli kamiennej, oraz słone jeziora utworzone przez wody morskie; produkty otrzymywane z rozkładu pokładów skalnych, jeżeli do otrzymania ich konieczną jest praca kopalniana; fosfaty jakie mogą być używane jako nawóz; mineralne materiały opałowe; nafta i wszystkie (hydrocarbons) stałe, płynne lub gazowe.

Państwo (Naród) jest również wyłącznym właścicielem wód i mórz terytoryalnych, na warunkach przepisanych przez prawa międzynarodowe; jezior i zatok; jezior lądowych, utworzonych przez naturę i połączonych z rzekami; głównych rzek i ich dopływów od źródeł do ujścia bez różnicy czy uchodzą one do morza lub czy płyną przez terytoryum dwóch lub więcej Stanów; potoków, które swój bieg ciągną przez terytoryum dwóch lub więcej Stanów; rzek, potoków lub wodospadów, które tworzą granice państwa lub Stanu; wód wypływających z kopalni; dna oraz brzegów jezior i rzek poprzednio oznaczonych na warunkach uznanych przez prawo. Wszystkie inne rodzaje wód, nie włączone w powyższe wyszczególnienia uważane będą za część składową własności prywatnej na której są położone lub przez którą płyną; wykorzystywanie jednakże wód płynących przez dwie lub więcej własności prywatne, uważanem będzie za interes publiczny i kierowane będzie przepisami i regułami Stanów.

W wypadkach wyszczególnionych w dwóch poprzednich paragrafach, tytuł własności Państwa (Narodu) jest niezmienny i nie może być utracony przez przedawnienie; rząd federalny może udzielać koncesyi osobom prywatnym lub korporacyom, zorganizowanym według praw Meksyku, pod warunkiem że zasoby naturalne będą stale rozwijane i kultywowane, oraz pod warunkiem że przepisy prawne będą przestrzegane.

Zdolność prawnego nabywania ziemi i wód narodowych, kierowana będzie następującymi przepisami:

I. — Tylko Meksykanie z urodzenia lub naturalizowani i kompanie meksykańskie mają prawo nabywania ziemi, wód

i przyległości, lub otrzymania koncesyi na eksploatację nie kopalń, wód lub pokładów materyałów opałowych w Republice Meksykańskiej. Państwo (Naród) może prawo to dać także cudzoziemcom, pod warunkiem, że zgodzą się oni w Departamencie Spraw Zewnętrznych, aby w odniesieniu do takiej własności uważani byli za i traktowani jako Meksykanie nie używali pomocy lub opieki swych rządów w odniesieniu do takiej własności, pod karą, w razie złamania tej ugody przymusowego zrzeczenia się takiej własności na rzecz Państwa (Narodu). Żaden cudzoziemiec, pod żadnym warunkiem nie może nabyć ziemi lub wód w obrębie 100 kilometrów od granicy kraju, lub 50 kilometrów od brzegów mórz.

II. — Stowarzyszenia religijne, czyli tak zwane kościoły, bez różnicy wyznania, w żadnym wypadku nie mają legalnej zdolności do nabywania, posiadania lub administrowania własnością realną lub hipoteką na własność realną; wszystkie własności realne lub hipoteki obecnie posiadane przez powyższe stowarzyszenia religijne, w ich własnym imieniu, lub na imię osób trzecich, przechodzą na własność Państwa (Narodu), a każdy ma prawo zrobienia doniesienia o własnościach posiadanych przez stowarzyszenia religijne. Doniesienie oparte na przypuszczalnych dowodach, uważane będzie za wystarczające. Publiczne domy modlitwy są własnością Państwa (Narodu) reprezentowanego przez rząd federalny, który ma prawo orzeczenia, które z nich mają nadal być na ten cel używane. Rezydencje biskupie, plebanie, seminaria, domy sierot lub zakłady kolegialne stowarzyszeń religijnych, klasztory oraz wszelkie inne budynki wystawione i przeznaczone w celu administrowania, propagandy lub nauczania zasad jakiegokolwiek sekty religijnej, przechodzą z pełnią praw na własność Państwa (Narodu), i będą użyte wyłącznie do celów publicznych Federacyi lub poszczególnych Stanów, w granicach ich odnośnej jurysdykcji. Publiczne domy modlitwy jakie w przyszłości wybudowane zostaną, będą własnością Państwa (Narodu).

III. — Publiczne lub prywatne instytucje dobroczynne dla chorych i ubogich oraz zakłady badań naukowych lub siedliska wiedzy, towarzystwa bratniej pomocy lub organizacje założone dla jakiegokolwiek innych celów, pod żadnym warunkiem nie mają prawa nabywania, posiadania lub administrowania pożyczkami na własność realną, chyba że termin takiej pożyczki nie jest dłuższy niż dziesięć lat. Pod żadnym warunkiem powyżej wyszczególnione instytucje nie mogą znajdować się pod patronatem, zarządem, administracją, opieką lub nadzorem, korporacyi lub instytucyi religijnych, księży jakiegokolwiek wyznania, lub osób od tychże zależnych, choćby nawet tak pierwsi jak i drudzy nie spełniali obowiązków swego stanu.

IV. — Przemysłowe kompanie akcyjne nie mogą nabywać, posiadać lub administrować własnością wiejską. Kompanie tego rodzaju, zorganizowane w celach fabrycznych lub eksploatacyi kopalń, szybów naftowych lub w innych celach przemysłowych, z wyjątkiem kompanii rolniczych, mogą nabywać, posiadać lub administrować ziemią tylko położoną w okręgu koniecznie potrzebnym do należytego spełnienia zadań, dla których zostały założone, a które przez naczelnego urzędnika kraju lub poszczególnych Stanów w każdym wypadku oznaczone i zatwierdzone być mają.

V. — Banki należycie zorganizowane na podstawie praw odnoszących się do instytucyi kredytowych, mogą udzielać pożyczek na własności wiejskie i miejskie, kierując się przepisami odnośnych praw, nie mają jednak prawa posiadania lub administrowania własnością realną większą niż ta jaka im koniecznie potrzeba do ich określonych celów; mogą zaś chwilowo, na czas krótki, określony odnośnemi prawami, posiadać takie własności realne, które rozporządzeniem sądownym przyznane im zostały drogą egzekucyi.

VI. — Własności realne posiadane przez zespół obywateli, wioski położone w granicach własności prywatnej, (pueb-

lo's), zespoły rodowe, oraz inne tego rodzaju zrzeszenia, które zachowują dzięki prawu lub zwyczajowi swój charakter wspólności, mogą prawnie korzystać z wód, lasów i ziem posiadanych obecnie lub mogących im być przyznanymi na podstawie aktu z 6-go stycznia 1915-go roku, do czasu, aż nowy podział tych ułatwień, poza podziałem posiadanej ziemi, zostanie przeprowadzony przez prawo.

VII. — Wyjawszy korporacje określone w paragrafach III, IV, V, i VI, żadne inne cywilne korporacje nie mają prawa posiadania lub administrowania w swem imieniu własnościami realnemi lub hipotekami na nie, poza budynkami wyłącznie i jedynie przeznaczonemi dla celów prowadzenia interesu danej instytucji. Stany, Dystrykt Federalny, Terytoria, jak również Municypalności w granicach Republiki mają pełne prawo nabywania i posiadania własności realnych potrzebnych do służby publicznej.

Prawa Federalne i Stanowe w okręgu ich odnośnej jurysdykcji określają dokładnie wypadki, w których zajęcie prywatnej własności uważanem będzie za interes publiczny; w łączności z tego rodzaju orzeczeniami, władze administracyjne złożyć muszą należyte deklaracje. Suma wyznaczona jako odszkodowanie za własność w tych warunkach zajęta, obliczoną być musi na podstawie oszacowania tej własności w celach podatkowych przez biuro katastralne lub podatkowe bez różnicy czy to oszacowanie żądane jest przez właściciela, czy też przyjęte przez niego za podstawę opłacania podatków, do tej zaś wartości dodaną będzie suma dziesięciu procent. Zwiększenie wartości, spowodowane ulepszeniami zaprowadzonemi po oznaczeniu podatkowej wartości majątku, uważanem będzie za jedyny powód do wezwania opinii ekspertów lub orzeczenia sądowego. Ten sam sposób postępowania stosowanym będzie do własności, które nie zostały rekordowe w urzędzie podatkowym.

Wszystkie czynności nadania, decyzje i czynności oznaczania, koncesyi, kompromisów, zmian lub licytacji, które spowodowały wywłaszczenie z posiadłości zrzeszeń, wiosek

położonych na własnościach prywatnych, osad i kongregacyi dotychczas istniejących po ogłoszeniu prawa z dnia 25-go czerwca 1856-go roku, a dotyczące całkowitego lub częściowego posiadania ziem, lasów lub wód, uznane są niniejszem za nieważne; wszystkie czynności, nadania, rezolucye lub oznaczania, jakie mogą nastąpić w przyszłości i spowodować ten sam skutek, są również niniejszym uznane za nieważne. Wszystkie ziemie, lasy i wody, jakie tym sposobem odebrane zostały tego rodzaju zrzeszeniom i osadom, mają im być zwrócone stosownie do dekretu z 6-go stycznia 1915-go roku, który ma pozostać w sile jako prawo konstytucyjne. Gdyby zwrócenie im tych ziem drogą zwrotu okazało się nielegalnem odnośnie do prawideł powyższego dekretu, a zwrot taki zażądany był przez któregokolwiek z członków zrzeszenia, ziemie te mają im być zwrócone drogą darowizny, i w żadnym wypadku nie mogą oni być pozbawieni tej części, jaka im jest potrzebna. Tylko ziemie, tytuł własności których przekazany już został podziałem na podstawie powyższego dekretu z dnia 25-go czerwca z roku 1856-go, lub te które od lat dziesięciu znajdują się w niezaprzeczonem posiadaniu, nie podlegają temu prawu unieważnienia, pod warunkiem że co do obszaru nie przenoszą 50-ciu hektarów. Nadwyżka tego obszaru musi być zwrócona zrzeszeniu a właściciel musi otrzymać odszkodowanie. Wszystkie prawa zwrotu własności oparte na tych rozporządzeniach, muszą być natychmiast wprowadzone w życie przez władze administracyjne. Tylko członkowie zrzeszenia mają prawo do ziem podlegających podziałowi i prawo te nie może być odebrane do czasu przeprowadzenia podziału; ta sama zasada musi być stosowna także i po przeprowadzeniu podziału. Stosownie praw Państwa (Narodu) w odniesieniu do tego prawa, musi być przeprowadzone drogą sądową; jednakże jako część składową takiej akcyi i za rozporządzeniem należytego trybunału, które wydane być musi najpóźniej w ciągu jednego miesiąca, władze administracyjne mogą bez zwłoki zająć, administrować, licyto-

wać lub sprzedać ziemię lub wody odnośne, wraz z przyległościami i w żadnym wypadku akcya tych władz nie może być odłożona do czasu wydania ostatecznego wyroku.

W czasie następnego terminu konstytucyjnego, Kongres oraz legislatury stanowe ogłoszą prawa, odnoszące się do ich odnośnej jurysdykcji, a mające na celu przeprowadzenie podziału wielkich własności ziemskich, kierując się następującymi warunkami:

a). — W każdym Stanie lub Terytoryum oznaczonem być musi maximum obszaru ziemi, jaki może być własnością jednostki lub prawnie zorganizowanej korporacji.

b). — Nadwyżka posiadanego obszaru musi być przez właściciela rozdzielona w przeciągu czasu oznaczonego przez prawa w tem terytoryum; takie oddzielone ziemie mają być wystawione na sprzedaż na warunkach aprobowanych przez odnośne władze i w zgodzie z odnośnemi prawami.

c). — Gdyby właściciel wzbraniał się dopełnić podziału, dokonany on być musi przez lokalne władze rządowe, drogą akcji wywłaszczającej.

d). — Spłata wartości ziem tak sprzedanych musi opierać się na ratach wystarczających do spłacenia kapitału i procentu w przeciągu co najmniej dwudziestu lat, w tym zaś czas się nabywca warunków tych zmienić nienależy. Procent nie może być wyższy niż 5 od sta rocznie.

e). — Właściciel musi zgodzić się na przyjęcie bondu gwarantującego spłaty za własność wywłaszczoną. W tym celu Kongres wyda prawo upoważniające Stany do wydawania bondów na pokrycie ich agrarnych obligacji.

f). — Prawa lokalne orzekną wielkość majątków rodzinnych, jakie posiadłości je stanowią i na czym polegać ma ich nienaruszalność; nie mogą takie majątki podlegać zajęciu lub jakimkolwiek kosztom.

Wszelkie kontrakty lub koncesye wydane przez poprzednie rządy od i po 1876-ym, które sprowadziły monopolizacyę ziemi, wód lub naturalnych zasobów kraju przez jednostkę lub korporacyę, podlegają rewizyi, a urzędnik egzekutywny ma prawo je unieważnić jeżeli jasno przeciwnie są interesowi publicznemu.

Artykuł 28. — W Stanach Zjednoczonych Meksyku, nie będą dozwolone jakiekolwiek monopole prywatne lub rządowe; jakiekolwiek ulgi lub uwolnienia podatkowe; jakiekolwiek prohibicye pod pozorem ochrony przemysłu, z wyjątkiem tych, które odnoszą się do bicia monet, urządzeń pocztowych, telegraficznych, telegrafu bezdrutowego, wydawania banknotów przez poszczególne instytucye bankowe pod kontrolą rządu federalnego, oraz przywilejów, jakie na pewien czas przyznane być mogą przez prawo autorom lub artystom w odniesieniu do reprodukcji ich dzieł; w końcu przywilejów przyznanych wynalazcom lub tym, którzy ulepszyli jakiś wynalazek w odniesieniu do wyłączności korzystania z danego wynalazku.

Prawo będzie ostro karało, a odnośne władze wytrwale śledzić i oskarżać wszelkie zakusy gromadzenia i przechowywania zapasów potrzeb codziennego życia w celu sprowadzenia zwyżki cen; czynów lub planów zmierzających do zgniecenia wolnej konkurencyi produkcyi, przemysłu, handlu lub służby publicznej: umów lub jakiegokolwiek rodzaju kombinacyi pomiędzy producentami, fabrykantami kupcami, środkami komunikacyjnymi lub innemi publicznemi urządzeniami dążących do zgniecenia konkurencyi lub zmuszenia konsumenta do płacenia wygórowanych cen; wogóle czynów, które stanowią pierwiastek nieuczciwego faworytowania jednostki lub jednostek ze szkodą ogółu lub pewnej części ogółu.

Zjednoczenie zorganizowanych robotników, celem obrony swych interesów nie będzie uważane za monopol. Również kooperatywne unie lub zjednoczenia producentów nie będą uwa-

zane za monopol, jeżeli w obronie interesów własnych lub ogółu wystawiają na sprzedaż na obcych rynkach zbytu, produkty kraju lub pewnej okolicy, stanowiące główne źródło bogactwa okolicy w której są wyrabiane, pod warunkiem że produkt ten nie jest potrzebą codziennego życia, i pod warunkiem że takie unie lub zjednoczenia będą pod nadzorem i opieką rządu federalnego lub danego stanu, oraz pod warunkiem, że pozwolenie zostanie w każdym poszczególnym wypadku uzyskane od odnośnej władzy prawodawczej. Władze prawodawcze zaś, mogą z własnej inicjatywy lub na polecenie władzy egzekutywnej, w razie potrzeby interesu publicznego, odwołać dane poprzednio pozwolenie na założenie odnośnego zjednoczenia.

Artykuł 29. - W wypadku najazdu kraju przez nieprzyjaciela, rozruchów zagrażających pokojowi lub innych takich wydarzeń, które mogą spowodować niebezpieczeństwo ogółu lub wojnę, prezydent Republiki Meksyku, i nikt inny, zgodnie z radą ministrów i za aprobatą Kongresu, a gdyby ten nie obradował w tym czasie, za aprobatą Komitetu Głównego, ma prawo zawiesić w całym kraju lub w którejkolwiek jego części takie prawa, jakie mogą być powodem przeszkody w szybkiej i skutecznej możliwości działania z daną ewentualnością, lecz tego rodzaju zawieszenie praw nie może być dotyczącem tylko pewnej jednostki, ale musi mieć formę dekretu dotyczącego całego ogółu i może być wydane tylko na ograniczony przeciąg czasu. Jeżeli takie zawieszenie praw nastąpi w czasie obradowania Kongresu, ciało to może dać władzy egzekutywnej taką władzę, jaka będzie przez Kongres uznana za potrzebną do załatwienia i rozwiązania sytuacji; jeżeli zaś zawieszenie praw nastąpi w czasie wakacji Kongresu, Kongres musi być natychmiast zwołany celem nadania takiej władzy.

ROZDZIAŁ II

O MEKSYKANACH

Artykuł 30. — Meksykaninem można być przez urodzenie, lub przez naturalizację.

I. — Meksykanami z urodzenia są dzieci rodziców Meksykańskich, urodzone w granicach lub poza granicami Republiki, w tym ostatnim wypadku jednak tylko jeżeli rodzice są Meksykanami z urodzenia. Dzieci urodzone w granicach kraju z rodziców obconarodowców, uważane będą za Meksykanów z urodzenia, pod warunkiem, że w ciągu roku po dojściu do pełnoletności zgłoszą w departamencie spraw zewnetrznych deklarację przyjęcia obywatelstwa Meksyku, i wykażą, że mieszkali w granicach kraju przez sześć lat poprzedzających złożenie tej deklaracji.

II. — Meksykanami przez naturalizację mogą być:

a). — Dzieci urodzone w granicach kraju z rodziców obconarodowców, które przyjmą obywatelstwo w sposób przepisany w poprzednim paragrafie a które nie mogą stosować kwestyi zamieszkiwania określonej w poprzednim paragrafie.

b). — Osoby mieszkające w kraju bez przerwy przez 5 lat, mają legalny sposób zarobkowania i otrzymają papiery naturalizacyjne od departamentu spraw zewnetrznych.

c). — Osoby mieszanego pochodzenia łacińskiego i indyjskiego, które zamieszkują w granicach Republiki i zgłoszą chęć uzyskania obywatelstwa meksykańskiego.

W wypadkach powyższych prawo określi sposoby wykazywania kwalifikacyi wymaganych.

Artykuł 31. — Obowiązkiem każdego Meksykanina będzie:

I. — Przymusowe posyłanie dzieci swych do publicznej lub prywatnej szkoły, do czasu aż ukończą 15-ty rok życia,

celem dania im początkowej nauki i wyszkolenia militarneho, i to przez taki przeciąg czasu, jaki prawa poszczególnych Stanów oznaczają.

II. — Stawianie się, w czasie i miejscu jaki rada miejska wyznaczy, na instrukcye obywatelskie i ćwiczenia wojskowe, których otrzymanie uzdolni go do korzystania z praw politycznych, do umiejętnego obchodzenia się z bronią i do znajomości dyscypliny wojskowej.

III. — Zapisanie się i służba w gwardyi narodowej, w myśl praw istniejących a mających na celu szanowanie i obronę wolności, granic kraju, honoru i interesów Ojczyzny, oraz spokoju i porządku wewnętrznego.

IV. — Składanie proporcjonalnych i równomiernych opłat naznaczonych przez prawo na pokrycie wydatków federalnych, stanowych lub municypalnych, w miejscu jego zamieszkania.

Artykuł 32. — Meksykanie będą mieli pierwszeństwo nad obconarodowcami do jakichkolwiek koncesyi lub urzędów publicznych, tam gdzie posiadanie obywatelstwa nie jest konieczne.

W czasie pokoju obconarodowiec nie może służyć w wojsku ani policyi, ani też w żadnym innym departamencie bezpieczeństwa publicznego.

Tylko rodowici Meksykanie mogą służyć w marynarce narodowej, lub zajmować w niej jakikolwiek urząd lub stopień (rangę). To samo wymaganie będzie stosowane do kapitanów, sterników, inżynierów i maszynistów na meksykańskich okrętach handlowych oraz do dwóch-trzecich załogi każdego okrętu handlowego.

ROZDZIAŁ III.

O OBCONARODOWCACH.

Artykuł 33. — Za obconarodowców uważani będą mieszkańcy nie posiadający kwalifikacyi określonych w Artykule. 30-tym. Mają oni prawo do przywilejów określonych w paragrafie I, Rozdziału Pierwszego niniejszej Konstytucyi; urzędnik egzekutywny ma wyłączne prawo wydalenia z granic Republiki, bezzwłocznie i bez potrzeby akcyi sądowej, obconarodowca, którego obecność uważa on za szkodliwą.

Żaden obconarodowiec nie ma prawa, w jakikolwiek sposób, mieszać się do spraw politycznych państwa.

ROZDZIAŁ IV.

O OBYWATELACH MEKSYKU

Artykuł 34. — Obywatelstwo Meksyku może być udziałem tylko tych Meksykańów którzy posiadają następujące kwalifikacye:

I. — Ukończyli 21 lat życia, jeżeli są samotni, a 18 jeżeli żonaci.

II. — Posiadają sposób uczciwego zarobkowania.

Artykuł 35. — Przywileje obywatela są następujące:

I. — Głosowania w wyborach popularnych.

II. — Wyboru na jakikolwiek urząd obieralny oraz zajmowania każdego takiego urzędu do jakiego posiada wszelkie potrzebne, przepisane przez prawo, kwalifikacye.

III. — Zbierania się na narady nad sprawami politycznymi kraju.

IV. — Służenia w armii lub gwardyi narodowej, celem obrony Republiki i jej instytucyi, według uznania praw.

V. — Składania petycyi w jakiejkolwiek sprawie.

Artykuł 36. — Obowiązkiem każdego obywatela Meksyku będzie:

I. — Registrowanie się w miejscowości zamieszkania, podając wartość posiadanej własności oraz wyszczególniając swoją profesyę, zawód lub zajęcie; także rejestrowanie się na liście wyborczej, według przepisów prawa.

II. — Zapisanie się do gwardyi narodowej

III. — Głosowanie w wyborach popularnych, w dystrykcie swego zamieszkania.

IV. — Zajmowanie obieralnego Federalnego lub Stanowego urzędu, na jaki zostanie wybrany, a który nie wymaga wykonywania pracy bezpłatnie.

V. — Służenie w radzie miejskiej w miejscu swego zamieszkania i sprawowanie czynności łącznych z wyborami lub sądownictwem.

Artykuł 37. — Stratę obywatelstwa powoduje:

I. — Naturalizacya w obcym państwie.

II. — Oficjalna służba rządowa innego państwa lub przyjęcie od niego orderu, tytułu lub służby bez poprzedniego uzyskania pozwolenia Kongresu Federalnego, z wyjątkiem tytułów literackich, naukowych lub humanitarnych, których przyjmowanie jest dozwolone w całej pełni.

III. — Zobowiązanie się wobec księdza jakiegokolwiek wyznania lub wobec innych osób do nieszanowania niniejszej Konstytucyi lub praw przez nią dyktowanych.

Artykuł 38. — Prawa i przywileje obywatelstwa mogą być zawieszone dla następujących powodów:

I. — Zaniedbanie bez dostatecznego powodu obowiązków wyłuszczonych w Artykule 36-ym. W tym wypadku zawieszenie trwać będzie przez rok, niezależnie od kary przepisanej przez prawo za to samo przestępstwo.

II. — Oskarżenie o przestępstwo karane więzieniem; zawieszenie praw i przywilejów datować się ma od daty wyroku i trwać będzie

III. — przez czas kary więziennej.

IV. — Wałęsanie się i nałogowe pijaństwo, udowodnione w sposób prawem przepisany.

V. — Ucieczkę przed sprawiedliwością; zawieszenie praw i przywilejów datować się ma od daty wydania rozkazu aresztowania do czasu akcyi kryminalnej.

VI. — Ostateczny wyrok sądowy, który wyznaczy zawieszenie praw i przywilejów jako karę.

Prawo oznaczy wypadki, w których prawa cywilne mogą być zawieszone i sposoby w jakie mogą być przywrócone.

CZĘŚĆ II.

ROZDZIAŁ I.

O WŁADZY PAŃSTWOWEJ I FORMACH RZĄDU.

Artykuł 39. — Władza państwowa spoczywa głównie i zupełnie w rękach narodu.

Wszelka siła i władza pochodzi od narodu i sprawowana jest dla dobra narodu. Naród ma zawsze, nienaruszalne prawo zmiany lub przekształcenie formy rządu.

Artykuł 40. — Jest to wolą narodu Meksykańskiego utworzyć demokratyczną, federalną, reprezentacyjną republikę składającą się z wolnych Stanów, samorządnych w sprawach swych wewnętrznych urzędzeń, lecz połączonych w federację na podstawie niniejszych głównych praw podstawowych.

Artykuł 41. — Naród wyjawia swą wolę i władzę w sprawach federalnych dotyczących Unii przez odnośne władze federalne, przez władze stanowe zaś w sprawach dytyczających wewnętrznej administracyi stanów. Władza ta ma być używana w sposób wyjaśniony w Konstytucyach, Federalnej i Stanowych. Konstytucye Stanowe nie mogą pod żadnym względem sprzeciwiać się zasadom konstytucyi federalnej.

ROZDZIAŁ II.

O WEWNĘTRZNYCH SKŁADNIKACH FEDERACYI I O TERYTORYUM PAŃSTWA.

Artykuł 42. — Terytoryum państwa stanowią kraje wchodzące w skład Federacyi oraz wyspy przyległe, na obu oceanach. Prócz tego w skład terytoryum wchodzi:

Wyspa Guadalupe, wyspy Revillagigedo i "La Pasion" położone na Oceanie Spokojnym.

Artykuł 43. — Integralny skład Federacyi stanowią: Stany: Agnascalientes, Campache, Coahuila, Colima, Chiapas, Chihuahua, Durango, Gnanajuato, Guerrero, Hidalgo, Jalisco, Mexico, Michoacan, Morelos, Nayarit, Nuevo Leon, Oaxaca, Puebla, Queretaro, San Louis Potosi, Sinalva, Snora, Tabasco, Tamanlipas, Tlaxcala, Veracruz, Yucatan, Zacatecas, dystrykt federalny, terytoryum dolnej Kalifornii i terytoryum Quintana Roo.

Artykuł 44. — Dystrykt federalny składał się będzie z obecnie zajmowanego terytoryum; w razie przeniesienia władz federalnych w inne miejsce, dystrykt federalny zamieniony zostanie na stan Valley Mexico, z takimi granicami jakie dla niego oznaczy Kongres Federalny.

Artykuł 45. — Stany i terytoria Federacyi zatrzymają obszary i granice obecne, pod warunkiem że nie ma obecnie sporu granicznego pomiędzy nimi:

Artykuł 46. — Stany mające spory graniczne muszą je załatwić w sposób przepisany niniejszą Konstytucją.

Artykuł 47. — Stan Nayarit będzie zajmował obszar i będzie posiadał granice obecnego stanu Tepic.

Artykuł 48. — Wyspy na obu oceanach wchodzące w skład terytoryum kraju, będą pozostawały pod kontrolą rządu federalnego, z wyjątkiem tych, które dotychczas znajdowały się pod jurysdykcyą odnośnych stanów.

CZEŚĆ III.

ROZDZIAŁ I.

O PODZIALE WŁADZY.

Artykuł 49. — Najwyższa władza Federacyi celem dogodnego sprawowania jej, podzielona jest na prawodawczą, wykonawczą i sądowniczą.

Żadne dwie lub więcej z tych władz nie mogą być nigdy powierzone jednej osobie lub korporacyi, władza zaś wykonawcza nigdy nie może być udziałem jednostki, chyba tylko w nagłych wypadkach, stosownie do przepisów zawartych w Artykule 29-ym.

ROZDZIAŁ II.

O WŁADZY PRAWODAWCZEJ.

Artykuł 50. — Władza prawodawcza Stanów Zjednoczonych Meksyku jest w ręku generalnego Kongresu, który składa się z Izby Reprezentantów i Senatu.

SEKCJA I.

WYBORY I INSTALACJA KONGRESU.

Artykuł 51. - Izba Reprezentantów składa się z reprezentantów Narodu, wybieranych co dwa lata przez obywateli Meksyku.

Artykuł 52. — Jeden reprezentant wybierany jest na każde 60.000 mieszkańców, lub mniej, ale ponad 20. 000, na

podstawie generalnego spisu ludności w dystrykcie federalnym i poszczególnych Stanach i Terytoryach. Stan lub Terytoryum mające mniej ludności niż powyżej powiedziano, wybiera jednego reprezentanta.

Artykuł 53. — Na każdego reprezentanta wybranym być musi jeden zastępca.

Artykuł 54. — Wybory reprezentantów będą bezpośrednie, w myśl przepisów prawa wyborczego.

Artykuł 55. — Reprezentanci posiadać muszą następujące kwalifikacje:

I. — Muszą być obywatelami Meksyku z urodzenia i posiadać pełnię praw obywatelskich.

II. — W dniu wyborów muszą mieć ukończony dwudziesty piąty rok życia.

III. — Muszą być urodzeni w Stanie lub terytoryum, które ich wybiera, a conajmniej muszą zamieszkiwać w tym okręgu conajmniej na sześć miesięcy przed wyborami. Ciągłość terminu zamieszkania nie jest uważana za przerwana, jeżeli nieobecność spowodowana jest czynnościami jakiegokolwiek obieralnego urzędu.

IV. — Nie mogą być członkami armii federalnej, ani komendantami oddziałów policyjnych lub konstablowych w dystrykcie, w którym wybory mają miejsce, conajmniej na 90 dni przed datą głosowania.

V. — Nie mogą zajmować stanowiska sekretarza lub asystenta sekretarza w jakimkolwiek departamencie egzekutywnym lub w biurze sędziego Sądu Najwyższego, chyba że zrezygnują z tego stanowiska conajmniej na 90 dni przed głosowaniem.

żaden gubernator Stanu sekretarz jednego lub kilku stanów lub sędzia stanowy nie może być kandydatem w dystrykcie swej jurysdykcji, chyba że z zajmowanego stanowiska zrezygnuje conajmniej na 90 dni przed głosowaniem.

VI. — Kandydat nie może być księdzem żadnego wyznania religijnego.

Artykuł 56. — Senat składa się z Senatorów wybranych po dwóch z każdego stanu i dwóch z dystryktu federalnego, drogą bezpośredniego głosowania.

Każda legislatura stanowa potwierdza wybór kandydata, który otrzyma prostą większość wszystkich oddanych głosów.

Artykuł 57. — Na każdego senatora wybrany być musi jeden zastępca.

Artykuł 58. — Każdy senator sprawuje ten urząd przez cztery lata. Co dwa lata odbywają się wybory połowy senatu.

Artykuł 59. — Kwalifikacye potrzebne do wyboru na senatora są te same co potrzebne do wyboru na reprezentanta, z wyjątkiem wieku, który w tym wypadku musi być 35 lat skończonych w dniu wyborów.

Artykuł 60. — Kongres jest sędzią swych wybranych członków i decyduje wszystkie kwestye.

Decyzye te są nieodwołalne.

Artykuł 61. — Reprezentanci i senatorzy są nietykalni co do opinii przez siebie wyrażanych w czasie spełniania urzędu, i nigdy nie mogą być powołani do odpowiedzialności.

Artykuł 62. — Reprezentanci i Senatorzy w czasie spełniania swych urzędów nie mogą zajmować żadnego federalnego lub stanowego urzędu, dającego wynagrodzenie, chyba po otrzymaniu pozwolenia od Kongresu; w czasie objęcia jakiego urzędu bez pozwolenia, tracą charakter reprezentantów na czas sprawowania tego urzędu pobocznego. To samo prawidło odnosi się do zastępców reprezentantów i senatorów, gdy są w czynnej służbie. Przekroczenie tego prawa będzie karanem utratą stanowiska reprezentanta lub senatora.

Artykuł 63. Kongres nie może prowadzić sesyi bez quorum, które w Senacie wynosi dwie trzecie członków, a w Izbie Reprezentantów prostą większość członków; obecni członkowie zbierają się w oznaczonym przez prawo czasie i zawiadamiają nieobecnych o potrzebie stawienia się na sesyę, co jeżeli nie nastąpi w ciągu trzydziestu dni, uważanem być musi za zrzeczenie się urzędu, a wówczas wezwani zostają odnośni zastępcy; ci także mają trzydzieści dni czasu do stawienia się, gdy się zaś nie stawia, naznaczone będą nowe wybory.

Reprezentanci i Senatorzy nieobecni przez 10 dni z rzędu bez dostatecznego powodu lub bez urlopu danego przez przewodniczącego izby, uznani zostaną za nieobecnych do końca całej bieżącej sesyi i ich zastępcy zostaną wezwani do zajęcia ich miejsc bez zwłoki.

Gdyby brakło quorum do otwarcia sesyi Senatu i Izby reprezentantów, zastępcy mogą być natychmiast wezwani, tak aby sesye mogły się odbywać przed upływem powyżej oznaczonych trzydziestu dni.

Artykuł 64. — Reprezentant lub Senator, który jest nieobecny na sesyi bez dostatecznego powodu lub bez urlopu jednej z izb, nie może otrzymać wynagrodzenia za dzień w który jest nieobecny.

Artykuł 65. — Kongres zbiera się w pierwszy dzień miesiąca września celem obradowania nad następującymi sprawami:

I. — Sprawdzenie rachunków za rok ubiegły, które przedstawione być muszą Izbie Reprezentantów najpóźniej w ciągu dziesięciu dni po rozpoczęciu sesyi. Sprawozdanie musi się opierać nie tylko na przekonaniu się, czy wydatki zgadzają się lub nie z pozycjami budżetu, ale także musi stwierdzić dokładność i upoważnienie poczynionych wypłat oraz zobowiązań spowodowanych temi wypłatami.

Dozwolone być mogą tylko takie tajne wypłaty, jakie budżet przewiduje; takie wypłaty załatwione być mają przez sekretarzy departamentów wykonanych na podstawie pisemnego rozporządzenia prezydenta.

II. — Sprawdzeniem, omówieniem i aprobowaniem budżetu na następny rok fiskalny i nałożeniem takich podatków, jakie są potrzebne do pokrycia koniecznych wydatków.

III. — Studyowaniem, omawianiem i głosowaniem za przedłożonemi wnioskami i bilami oraz omawianiem spraw zależnych od Kongresu według przepisu Konstytucyi.

Artykuł 66. — Regularna sesya Kongresu trwać musi przez czas potrzebny do załatwienia spraw oznaczonych w poprzednim Artykule, nie może jednak trwać dłużej niż do 31-go grudnia tego samego roku. Gdyby obie Izby nie doszły do porozumienia co do daty odroczenia sesyi, decyzya spoczywa w ręku urzędnika wykonawczego.

Artykuł 67. — Kongres zbiera się na nadzwyczajną sesyę na każde wezwanie prezydenta, który w wezwaniu musi wymienić powody sesyi nadzwyczajnej, a taka sesya rozpatruje tylko sprawy dla których przez prezydenta zwołana została. Prezydent może powołać do obrad nadzwyczajnych tylko jedną Izbę Kongresu, jeżeli chodzi o sprawę będącą w wyłącznej jurysdykcyi danej Izby.

Artykuł 68. — Obie Izby odbywają swe sesye w tej samej miejscowości i nie mogą przenieść się do innej miejscowości, bez poprzedniego porozumienia się, co do czasu takich przenosin oraz co do miejsca nowych sesyi, które musi być to samo dla obu Izb. Jeżeli obie Izby zgodzą się na zmianę miejsca, ale nie godzą się na czas, sposób lub miejsce, Prezydent rozwiązuje kwestyę przez wybranie jednej z dwóch propozycji. Żadna z Izb nie może odłożyć sesyi na dłużej niż 3 dni bez porozumienia się z Izbą drugą.

Artykuł 69. — Prezydent Republiki musi być obecny na otwarciu sesyi Kongresu, czy to regularnej, czy nadzwyczajnej i musi przedłożyć raport na piśmie; na sesyi regularnej musi to być raport o stanie Unii; na sesyi nadzwyczajnej raport wyjaśniający Kongresowi lub jednej jego Izbie powody lub przyczyny zwołania sesyi nadzwyczajnej i wyjaśnienie spraw wymagających natychmiastowego załatwienia.

Artykuł 70. — Każda uchwała Kongresu musi mieć formę prawa lub dekretu. Prawa lub dekrety uchwalone i podpisane przez prezydentów obu Izb oraz przez sekretarzy każdej Izby, zostają zakomunikowane Prezydentowi. Gdy prawa te zostają ogłoszone, rozpoczynać się muszą paragrafem:

“Kongres Stanów Zjednoczonych Meksyku postanawia — (tu następuje tekst dekretu) —”

SEKCJA II.

O POWSTAWANIU I FORMUŁOWANIU PRAW.

Artykuł 71. — Prawo tworzenia praw należy do:

I. Prezydenta Republiki,

II. — Reprezentantów i Senatorów w Kongresie.

III. — Legislatur stanowych.

Propozycye (bile) przedkładane przez Prezydenta Republiki, przez legislatury stanowe, lub przez delegacye stanowe, muszą być oddane do odnośnych komitetów. Przedłożone zaś przez reprezentantów lub senatorów podlegają regułom porządku obrad.

Artykuł 72. — Propozycye (bile) które wymagają akcyi nie wyłącznie jednej, lecz obu Izb, omawiane najpierw przez jedną Izbę, później drugą, odnośnie do reguł postępowania zależnych od czasu i formy propozycji i innych reguł kierujących dyskusją i głosowaniem.

a). — Gdy propozycja została potwierdzona przez Izbę w której została wniesiona, zostaje odesłana do drugiej Izby, do konsyderacyi. Jeżeli zostanie i przez drugą Izbę zatwierdzona, zostaje wysłana do prezydenta, który, jeżeli się jej nie sprzeciwia, zatwierdza ją bez zwłoki.

b). — Propozycye nie zwrócone przez prezydenta w ciągu dziesięciu dni do Izby w której zostały wniesione, z jego uwagami, uważane będą za zatwierdzone przez niego, chyba że w ciągu tych dziesięciu dni Kongres zarządził przerwę w swych obradach lub odłożył swe obrady, w tym zaś wypadku niezatwierdzona propozycja musi być Kongresowi zwrócona w pierwszym dniu po ponownem otwarciu sesyi.

c). — Propozycye w całości lub częściowo odrzucone przez prezydenta muszą być z jego uwagami zwrócone do Izby, w której zostały wniesione. Muszą być na nowo w Izbie tej omówione i jeżeli będą zatwierdzone dwoma trzecimi głosów, muszą być znowu odesłane do drugiej Izby pod obrady. Jeżeli i tutaj ponownie będą zatwierdzone większością głosów, propozycja staje się prawem i musi być odesłana do prezydenta do zatwierdzenia i ogłoszenia.

Głosowanie w obu Izbach odbywa się przez wypowiadanie słów "tak" lub "nie".

d). — Propozycye w całości odrzucone przez Izbę drugą, muszą być opatrzone uwagami tej Izby i odesłane z powrotem do Izby w której były wniesione. Omówione ponownie i ponownie zatwierdzone większością głosów, wracają pod obrady Izby, która je odrzuciła, i jeżeli tym razem zatwierdzone zostaną większością głosów, odsyłane być muszą do prezydenta do załatwienia jak w paragrafie (a) i jeżeli zaś zostaną ponownie odrzucone, nie mogą być poraz drugi na tej samej sesyi podnoszone.

e.) — Propozycye częściowo lub w całości odrzucone przez Izbę drugą, muszą być ponownie omawiane w Izbie pierwszej, ale omawianie ogranicza się tylko do części odrzuconych lub zmian, poprawek lub dodatków, bez zmieniania zatwierdzonych artykułów pod jakimkolwiek względem. Jeżeli zmiany lub dodatki zrobione przez Izbę drugą zostaną zatwierdzone większością głosów Izby pierwszej, propozycja zostaje wysłana do prezydenta do załatwienia jak w paragrafie (a) i jeżeli jednak zmiany lub dodatki Izby drugiej zostaną odrzucone przez Izbę pierwszą, propozycja wraca do Izby drugiej opatrzona uwagami dla których zmiany i dodatki odrzucono, nad czym Izba druga ponownie obraduje. Jeżeli w tych obradach zmiany i dodatki poprzednie zostaną większością głosów odrzucone, ta część propozycji, która przez obie Izby zatwierdzona została, wysłana zostaje do prezydenta, do załatwienia jak w paragrafie (a). Jeżeli jednak Izba druga większością głosów domaga się tych zmian i dodatków, akcja nad tą propozycją odłożona zostaje do następnej sesyi chyba że obie Izby godzą się większością głosów na załatwienie propozycji bez włączenia zmian i dodatków kwestyonowanych, których omówienie i przegłosowanie zostaje odłożone do sesyi następnej.

f). — Formalności odnoszące się do tworzenia praw, muszą być stosowane przy wyjaśnianiu, zmienianiu lub odwoływaniu praw już istniejących.

g). — Żadna propozycja (bil) odrzucona w Izbie, w której została wniesiona, nie może być powtórnie wniesiona na sesyi w tym roku.

h). — Wnioski prawodawcze mogą być stawiane w którejkolwiek Izbie, z wyjątkiem propozycji pożyczkowych, podatkowych lub cłowych, oraz mobilizacyjnych, które muszą być najpierw wnoszone w Izbie reprezentantów.

i). — Propozycja wniesiona w jednej z Izb, musi być najpierw w tej Izbie omawiana, chyba, że upłynie miesiąc czasu od chwili odesłania jej do odnośnego komitetu, a żadna akcja nie została powzięta, w takim razie taka sama propozycja może być wniesiona i omawiana w Izbie drugiej.

j). — Prezydent nie może robić uwag o decyzjach Kongresu lub poszczególnych Izb, jeżeli występują one w roli ciała wyborczego (elektoralnego) lub jako sąd najwyższy, ani też wówczas gdy Izba Reprezentantów orzeknie, że posiada dostateczne powody do pociągnięcia do odpowiedzialności za przewinienie służbowe któregośkolwiek z wyższych urzędników federalnych.

Nie może on również robić uwag o rozporządzeniu wezwania przez Radę Główną jak przewidziano w Artykule 84-ym

SEKCJA III.

O WŁADZY KONGRESU.

Artykuł 73. — Kongres posiada władzę:

I. — Przyjmowania nowych Stanów lub Terytoryów w skład Unii Federalnej.

II. — Czynienia Terytoryów Stanami, jeżeli mają one 80,000 mieszkańców i inne potrzebne warunki do życia politycznego.

III. — Formowania nowych Stanów na obszarach Stanów już istniejących, pod warunkiem, że następujące warunki będą przestrzegane:

1). — że sekcyje lub sekcyja chcąca stać się stanem posiada conajmniej 120,000 mieszkańców.

2). — że Kongres otrzyma dowody, że posiada ona dostateczne zasoby do życia politycznego.

3). — że zasiągniętą zostanie opinia legislatur interesowanych Stanów co do pożyteczności lub szkody utworzenia nowego stanu, która to opinia nadesłaną być musi w przeciągu sześciu miesięcy od daty wysłania zapytania.

4). — że zasiągniętą zostanie opinia Prezydenta rządu Federalnego w tej sprawie; opinia taka musi być wydana w ciągu siedmiu dni od daty wysłania zapytania.

5. — że sprawa utworzenia nowego Stanu zostanie przyjęta większością dwóch trzecich głosów obecnych na sesyi Reprezentantów i Senatorów.

6. — że rezolucya Kongresu w tej sprawie zostanie zatwierdzona przez większość legislatur stanowych, po zaznajomieniu się z rekordami tej sprawy, pod warunkiem że legislatura Stanu, w którym położony jest obszar odnośny, poprzednio zgodzi się na zmianę.

7. — Jeżeli legislatura stanu lub stanów interesowanych nie zechce zgodzić się na zmianę, wówczas do zatwierdzenia zmiany potrzebna jest większość dwóch trzecich pozostałych legislatur stanowych.

IV. — Ostatecznego załatwienia spraw granicznych pomiędzy stanami i sporów jakie mogą powstać pomiędzy niemi co do zmiany granic ich terytoryów z wyjątkiem wypadków gdzie chodzi o spory litygacyjne.

V. — Zmieniania miejsca osiedlenia najwyższych władz Federacyi.

VI. Ustanawiania praw odnoszących się do Dystryktu Federalnego i Terytoryów, a mianowicie:

1. — Dystrykt Federalny i Terytoria będą podzielone na municypalności, które muszą posiadać obszar i liczbę mieszkańców potrzebnych do utrzymania się i do składania podatków na pokrycie wydatków ogólnych.

2. Każda taka municypalność rządzona będzie przez radę miejską, wybraną przez głosowanie ludności.

3. — Dystrykt Federalny i Terytoria rządzone będą przez Gubernatorów, pozostających pod rozkazami Prezydenta Republiki. Gubernator Dystryktu Federalnego, składa raport na ręce Prezydenta, Gubernatorowie zaś Terytoryów porozumiewają się z Prezydentem za pośrednictwem odpowiednich władz. Gubernator Dystryktu Federalnego i Gubernatorzy Terytoryów mianowani są przez Prezydenta i mogą być przez niego każdego czasu usunięci.

4. — Najwyżsi sędziowie i sędziowie pierwszej instancji Federalnego Dystryktu, mianowani są przez Kongres, który w tym wypadku działa jako kolegium elektoralne. W razie chwilowej lub stałej nieobecności Sędziów Najwyższych następcy mianowani będą przez Kongres, a w razie wakacji kongresowych tymczasowi zastępcy mianowani będą przez Radę Główną. Prawo powinno przepisać sposób zapewniania chwilowych wakansów sędziowskich, oraz powinno oznaczyć instancje przed którą muszą się oni usprawiedliwiać w razie jakichkolwiek zarzutów, poza przepisami, jakie niniejsza Konstytucya określa odnośnie odpowiedzialności urzędników. Począwszy od roku 1923 i później, sędziowie najwyższego sądu, oraz sędziowie pierwszej instancji, mogą być usunięci z urzędu tylko za złe prowadzenie się, a wówczas tylko po należytem oskarżeniu. Od tego roku również i następ-

nie, wynagrodzenie ich nie może być w żadnym razie zmniejszone, podczas sprawowania przez nich urzędu.

5. — Urząd Adwokata Publicznego (Ministerio Publico) Dystryktu Federalnego oraz poszczególnych Terytoriów, znajdował się będzie w ręku Generalnego Adwokata, który mieszkać musi w mieście Mexico, oraz takich innych adwokatów, jakich prawo naznaczy; Generalny Adwokat będzie pod zupełnemi rozkazami Prezydenta Republiki, który go mianuje i może go każdego czasu usunąć.

VII. — Nakładanie podatków potrzebnych do pokrycia wydatków przewidzianych w budżecie.

VIII. — Oznaczanie warunków, na jakich najwyższa władza może zaciągać pożyczki, oparte na kredycie państwa: zawiadywanie takich pożyczek, oraz wydawanie rozporządzeń co do spłat długu państwowego.

IX. — Oznaczenie taryfy w odniesieniu do handlu zagranicznego, oraz strzeżenie, aby żadne przeszkody nie były nakładane na handel międzystanowy.

X. — Wydawanie praw dla całej Republiki co do kopalń, handlu i instytucji kredytowych, oraz ustanowienie jednego banku, stosownie do przepisów zawartych w Artykule 28-ym tej Konstytucji.

XI. — Tworzenie lub znoszenie urzędów federalnych, oraz wyznaczenie wynagrodzenia, zmniejszanie lub podnoszenie go dla urzędników federalnych.

XII. — Wypowiadanie wojny, po zbadaniu rekomendacji Prezydenta.

XIII. — Określanie sposobów, w jaki wydawane będą listy (marque); wydawanie praw, regulujących zdobycze ziemne lądowe, oraz praw morskich, tak w czasie pokoju jak wojny.

XIV. — Tworzenie i utrzymanie armii i marynarki Unii, i regulowanie przepisami organizacyi i służby wojskowej.

XV. — Ustanawianie przepisów dla organizacyi i dyscypliny Gwardyi Narodowej, pozostawiając dla obywateli, którzy tam służą, prawo wybierania komendantów i oficerów, stanom zaś prawo ćwiczenia takich oddziałów, stosownie do dyscypliny przepisanej prawami odnośnych stanów.

XVI. — Wydawanie praw odnośnie do obywatelstwa, naturalizacyi, kolonizacyi, emigracyi i immigracyi i zdrowotności Republiki.

1. — Biuro zdrowotności publicznej pozostaje pod opieką Prezydenta Republiki, bez mieszania się w tę sprawę jakiegokolwiek departamentu wykonawczego, a prawa przez nie ustanowione będą obowiązywały całą Republikę.

2. — W wypadku ciężkich i niebezpiecznych epidemii, lub przeniesienia jakiej zarazy z innych krajów, biuro zdrowotności publicznej musi bez zwłoki przepisać środki zaradcze, które zanim w czyn wprowadzone zostaną, muszą otrzymać sankcyę Prezydenta Republiki.

3. — Władze sanitarne muszą otrzymać wszelką pomoc, a ich rozporządzenia muszą być uznane przez wszelkie władze administracyjne w kraju.

4. — Wszelkie kroki, jakie biuro zdrowotności publicznej poweźmie w sprawie sprzedaży napojów alkoholycznych oraz innych, szkodliwych substancyi, muszą być rozpatrzone przez Kongres, w zakresie jaki pod jurysdykcyę Kongresu wchodzi.

XVII. — Wydawanie praw regulujących środki transportacyjne, poczty i drogi pocztowe, oraz wydawanie praw regulujących drogi wodne, pozostające pod jurysdykcyą federalną.

XVIII. — Ustanawianie mennic, regulowanie rodzaju i wartości monet państwowych, ustanawianie wartości monet zagranicznych, oraz przyjęcie ogólnego systemu miar i wag.

XIX. — Oznaczanie reguł co do sprzedaży ziem publicznych, oraz oznaczenie cen tej ziemi.

XX. — Ustanawianie prawideł i praw odnośnie do służby dyplomatycznej i konsularnej.

XXI. — Określanie zbrodni i przestępstw przeciwko państwu i oznaczanie kary za nie.

XXII. — Ogłaszanie amnestyi za przestępstwa pozostające pod jurysdykcją sądów federalnych.

XXIII. — Ustanawianie reguł samorządu, oraz uchwalanie reguł, zmuszających Reprezentantów i Senatorów do stawienia się na sesję Kongresu, oraz karanie niedbalstwa lub nieuczciwości członków Kongresu.

XXIV. — Ustanawianie prawideł dla biur Audytora Generalnego.

XXV. — Działać w roli kolegium elektoralnego przy mianowaniu sędziego Najwyższego Sądu, oraz wyższych i niższych sędziów dla Dystryktu Federalnego i Terytoryów

XXVI. — Przyjmowanie rezygnacyi sędziów Sądu Najwyższego, oraz wyższych i niższych sędziów Dystryktu Federalnego i Terytoryów, oraz mianowanie zastępców na czas krótki, lub następców stałych.

XXVII. — Ustanawianie profesjonalnych instytucji, uniwersytetów, szkół sztuk pięknych, zawodowych szkół, rolniczych i przemysłowych, muzeów, bibliotek, obserwatoriów oraz innych wyższych zakładów naukowych, do czasu aż tego rodzaju instytucje będą mogły być utrzymane z funduszków prywatnych. Władza ta nie odnosi się wyłącznie do rządu federalnego.

Dyplomy nadawane przez wszystkie tego rodzaju instytucje naukowe będą posiadały pełną wartość w całym kraju.

XXVIII. — Działać w roli kolegium elektorального i wybierać jednostkę mającą zająć stanowisko Prezydenta Republiki, w roli zastępcy, lub w roli Prezydenta "ad interim" na warunkach określonych w Artykułach 74-ym i 85-ym niniejszej konstytucyi.

XXIX. — Przyjmowanie rezygnacyi Prezydenta Republiki.

XXX. — Sprawdzanie rachunków, jakie co roku przedstawiane będą przez Prezydenta; sprawdzanie to opierać się ma nie tylko na porównywaniu wydatków, ale także na sprawdzaniu wiarygodności rozporządzeń i wydatków, w każdym poszczególnym wypadku.

XXXI. — Uchwalanie praw, służących do ułatwiania sprawowania tych wszystkich obowiązków, oraz innych władz i obowiązków, jakie Konstytucya nadaje w odniesieniu do wszelkich dziedzin rządu.

Artykuł 74. — Izba Reprezentantów posiadała będzie następującą wyłączną władzę:

1. — Działać w roli kolegium elektorального, celem wykonywania władzy w połączeniu z prawem wyboru Prezydenta.

II. — Pilnować, za pomocą specjalnej komisyi wybranej ze swego łona, czy obowiązki Audytora Generalnego państwa są uczciwie i należycie spełniane.

III. — Mianować wszystkich wyższych urzędników i innych pracowników w biurach Audytora Generalnego.

IV. — Zatwierdzać roczny budżet, po zbadaniu jakie podatki będą musiały być nałożone, celem pokrycia wydatków przewidzianych w budżecie.

V. — Zaznajomić się z wszystkimi oskarżeniami, wnoszonymi przeciwko urzędnikom, jak poprzednio zaznaczono, za przewinienia służbowe, a jeżeli okoliczności tego wymagają, oskarżać tych urzędników przed Senatem; następnie działać w roli sądu przysięgłego, celem oznaczenia, czy istnieją lub nie istnieją dostateczne podstawy do procesowania któregośkolwiek urzędnika publicznego, korzystającego z pełni praw obywatelskich, na podstawie swego urzędu, a przeciwko któremu wniesiono zarzuty o zwykłe zbrodnie.

VI. — Spełnianie wszelkich takich innych obowiązków, jakie Konstytucya specjalnie dla Izby Reprezentantów przewiduje.

Artykuł 75. — Izba Reprezentantów, zatwierdzając budżet, musi dokładnie oznaczyć wynagrodzenie każdego urzędnika, ustanowionego przez prawo, a gdy, z jakiegokolwiek powodu wynagrodzenie takie nie zostanie naznaczone, kierować się należy prawem nadającym wynagrodzenie, zawartem w poprzednim budżecie, lub prawem ustanawiającem ten urząd.

Artykuł 76. — Senat posiadał będzie następujące wyłączne władze:

I. — Zatwierdzanie traktatów i umów, zawartych z obcymi państwami przez Prezydenta.

II. — Zatwierdzanie zrobionych przez Prezydenta nominacyi ministrów i agentów dyplomatycznych, konsulów generalnych, wyższych urzędników skarbowych, pułkowników i innych wyższych oficerów, w armii i marynarce, stosownie do rozporządzeń prawnych.

III. — Nadawanie Prezydentowi pozwolenia do wysyłania wojsk poza granice Republiki, lub pozwalania obcym wojskom na przechodzenie przez terytoryum państwa, oraz poz-

wolenia na pobyt obcej floty przez czas dłuższy niż jeden miesiąc na wodach Meksyku.

IV. — Pozwalanie Prezydentowi na wysyłanie Gwardyi Narodowej poza granice odnośnych stanów i Terytoryów, oraz oznaczanie liczby wojsk, jakie w ten sposób użyte być mogą.

V. Oznaczanie kiedy władza konstytucyjna jakiegokolwiek stanu została utracona mianowanie dla takiego stanu prowizorycznego gubernatora, którego obowiązkiem będzie rozpisanie wyborów, stosownie do reguł konstytucyi i praw danego stanu. Mianowanie takiego prowizorycznego gubernatora musi być dokonane większością dwóch trzecich głosów obecnych na sesyi senatorów, w razie zaś wakacyi Senatu, przez dwie trzecie głosów członków Rady Głównej, wybierając jednego kandydata z pomiędzy trzech, jakich przedstawia Prezydent. Urzędnik w ten sposób mianowany, nie może zostać wybrany następnie konstytucyjnym gubernatorem tego stanu w czasie wyborów, jakie on rozpiął z mocy swego urzędu. Prawo to odnosi się do wypadków, gdzie stanowa Konstytucya nie ma na ten temat innych prawideł.

VI. — Działać w roli sądu, rozpatrując przewinienia służbowe, tych urzędników, jakich niniejsza konstytucya oddaje pod władzę Senatu.

VII. — Spełnianie takiej innej władzy, jaka nadana jest wyłącznie Senatowi, przez niniejszą Konstytucyę.

VIII. — Rozstrzyganie wszelkich kwestyi politycznych, jakie wyniknąć mogą pomiędzy władzami stanowymi, w razie gdy jedna strona zwróci się o decyzję do Senatu, lub w razie, gdy wskutek zatargu międzystanowego, nastąpiło zbrojne starcie, zagrażające spokojowi i porządkowi konstytucyjnemu. W wypadkach takich decyzya Senatu opierać się musi na Konstytucyi federalnej, oraz Konstytucyi stanu odnośnego.

Sprawowanie tej i poprzednich władz, musi opierać się na regulach prawnych.

Artykuł 77. — Każda Izba, ma prawo bez interwencji Izby drugiej:

I. — Wydawać rezolucye w sprawach swego własnego wewnętrznego rządzenia się.

II. — Porozumiewać się z Izbą drugą oraz z Prezydentem przez komitety mianowane ze swego łona.

III. — Mianować pracowników w biurze swego sekretarza, oraz ustanawiać wszelkie przepisy dla tego biura.

IV. — Rozpisywać specjalne wybory celem zapelnienia wakansów, jakie w jej łonie powstaną.

SEKCJA IV.

O KOMITECIE STAŁYM

Artykuł 78. — Wczasie wakacyj Kongresu istnieć będzie Komitet Stały, składający się z 29-ciu członków, a mianowicie 15-tu Reprezentantów, a 14-tu Senatorów, mianowanych przez obie Izby w dniu odroczenia się Kongresu.

Artykuł 79. — Oprócz władzy specjalnie nadanej takiemu Komitetowi przez niniejszą Konstytucyę, Komitet Stały posiadał będzie następujące władze:

I. — Wydawać pozwolenie na używanie Gwardyi Narodowej do celów określonych w Artykule 76, paragrafie IV.

II. — Przyjmować urzędownie przysięgę, jeżeli potrzeba tego wymaga, od: Prezydenta, Najwyższych Sędziów,

Wyższych Sędziów Dystryktu Federalnego i Terytoryow, w wypadkach, gdy ci ostatni znajdować się będą w mieście Mexico.

III. — Zdawać raporty ze wszystkich spraw bieżących, jakie wejdą pod obrady następnej sesyi Kongresu.

IV. — Zwołać nadzwyczajną sesyę, jeżeli zajdzie wypadek przewinień służbowych lub zbrodni popełnionych przez sekretarzy departamentu wykonawczego, lub członków Najwyższego Sądu, a także przekroczeń służbowych Gubernatorów Stanowych, pod warunkiem, że oskarżenie zostało poprzednio wydane przez komitet z łona władz sądowych; w tym wypadku, specjalna sesya Kongresu obradować będzie nad tą sprawą i nie może być niepotrzebnie przedłużona po wvdaniu decyzyi w tej sprawie.

ROZDZIAŁ III.

O WŁADZY WYKONAWCZEJ

Artykuł 80. — Władza wykonawcza państwa, znajduje się w ręku jednego człowieka, który nosi tytuł: "Prezydent Stanów Zjednoczonych Meksyku".

Artykuł 81. — Wybory Prezydenta są bezpośrednie, stosownie do praw i reguł wyborczych.

Artykuły 82. — Prezydent Republiki posiadać musi kwalifikacye:

I. — Musi być obywatelem meksykańskim, z urodzenia, posiadającym pełnie praw obywatelskich, i musi być synem rodziców meksykańskich z urodzenia.

II. — W dniu wybrania go musi mieć ukończony 35-ty rok życia.

III. — Przez cały rok poprzedzający jego wybór, musi mieszkać w granicach państwa.

IV. Nie może być członkiem jakiegokolwiek zgromadzenia religijnego, ani też księdzem jakiegokolwiek wyznania.

V. — Jeżeli służy w armii, musi ze służby tej zrezygnować najmniej na 90 dni przed datą wyborów.

VI. — Nie może być ani sekretarzem, ani pomocnikiem sekretarza w jakimkolwiek biurze wykonawczem lub musi z urzędu takiego zrezygnować na 90 dni przed wyborami.

VII. — Nie może być człowiekiem, który pośrednio lub bezpośrednio brał udział w jakimkolwiek zaburzeniu, powstaniu lub spisku wojskowym.

Artykuł 83. — Prezydent obejmuje swój urząd w pierwszym dniu miesiąca grudnia, sprawuje urząd swój przez cztery pełne lata i nigdy następnie nie może być ponownie wybrany.

Obywatel, który zajmie miejsce prezydenta czasowo, w razie uniezdolnienia Prezydenta, nie może być obrany Prezydentem w następnym terminie.

Również obywatel, który mianowany zostanie czasowym Prezydentem, zastępujący miejsce konstytucyjnego Prezydenta, który został uniezdolniony chwilowo, nie może zostać obrany Prezydentem w następujących wyborach.

Artykuł 84. — W razie zupełnego uniezdolnienia Prezydenta, w okresie dwóch pierwszych lat jego urzędowania, Kongres, jeżeli wówczas obraduje, spełnia czynności kolegium elektorального, i przy obecności najmniej dwóch trzecich swych członków, większością głosów, tajnym balotem,

wyberze Prezydenta; ta sama Izba Kongresu rozpisze również specyalne wybory prezydencyalne, i oznaczy datę tych wyborów, która powinna, o ile możliwości być datą przeznaczoną na następne wybory Reprezentantów i Senatorów Kongresu.

Jeżeli uniezdolnienie zupełne Prezydenta zdarzy się w czasie wakacyi kongresowych, Komitet Stały mianuje tymczasowego Prezydenta, który zwoła Kongres na sesję nadzwyczajną, aby na tej nadzwyczajnej sesyi, Kongres wydał rozporządzenie wyborów Prezydenta, stosownie do reguł określonych w poprzednim paragrafie.

Jeżeli zupełnie uniezdolnienie Prezydenta nastąpi w ostatnich dwóch latach terminu jego urzędowania, Kongres, jeżeli prowadzi wówczas sesję, mianuje tymczasowego Prezydenta, który sprawował będzie urząd do czasu ukończenia terminu; jeżeli zdarzy się to w czasie wakacyi kongresowych, Komitet Stały zamianuje Prezydenta tymczasowego i zwoła Kongres na sesję nadzwyczajną, a na tej sesyi, Kongres działa jako kolegium elektoralne i wybiera tymczasowego Prezydenta.

Prezydent tymczasowy, mianowany przez Stały Komitet, może być wybrany przez Kongres do służby aż do ukończenia terminu prezydencyalnego.

Obywatel, który mianowany został Prezydentem tymczasowym, celem zwolania regularnych wyborów prezydencyalnych, czyli w czasie uniezdolnienia Prezydenta konstytucyjnego w pierwszych dwóch latach jego terminu, nie może być w takich wyborach obrany na dopełnienie niedokończonego terminu Prezydenta.

Artykuł 85. — Jeżeli Prezydent-Elekt nie zgłosił się do pracy na początku swego terminu służbowego, lub jeżeli wybory nie odbyły się i ich rezultat nie został ogłoszony pdrzed pierwszego grudnia, ustępujący Prezydent pomimo to ustępuje z urzędu, a Prezydent tymczasowy musi być mianowa-

ny przez Kongres, lub w razie wakacyi Kongresu, przez Komitet Stały, i natychmiast obejmuje obowiązki. Wszystkie tego rodzaju wypadki, muszą być rozwiązane w myśl reguł zawartych w tym artykule.

W razie chwilowego uniezdolnienia Prezydenta Kongres lub Komitet Stały, mianuje chwilowego zastępcę Prezydenta, na czas takiego uniezdolnienia Prezydenta. Jeżeli chwilowe uniezdolnienie okaże się być stałem, kierować się należy regułami zawartymi w poprzednim artykule.

Na wypadek udzielenia Prezydentowi urlopu, obywatel zastępujący go może zostać wybrany w następnych wyborach na następny termin prezydencyalny, pod warunkiem jednak, że nie sprawuje on urzędu zastępcy Prezydenta w czasie wyborów.

Artykuł 86. — Prezydent nie może zrezygnować ze swego urzędu, chyba tylko w razie bardzo ważnego powodu, nad którego ważnością opiniuje Kongres, do którego Prezydent przesyła swą rezygnacyę.

Artykuł 87. — Prezydent, w chwili obejmowania urzędu, składa następującą deklaracyę na ręce Kongresu, lub w czasie jego wakacyi na ręce Komitetu Stałego:

“Niniejszem solennie przyrzekam, że będę bronił i przestrzegał Konstytucyi Stanów Zjednoczonych Meksyku i wszelkich innych praw sprawował będę sumiennie i uczciwie obowiązki Prezydenta Stanów Zjednoczonych Meksyku, na który to urząd powołany zostałem wolą narodu, zawsze kierować się będę dobrem i powodzeniem narodu; jeżeli tego zaniedbam, Naród powoła mnie do odpowiedzialności.”

Artykuł 88. — Prezydent nie może wydalić się z granic kraju, bez uzyskania pozwolenia od Kongresu.

Artykuł 89. — Prezydent posiada następujące obowiązki i władze:

I. — Zatwierdzając i prowadząc prawa ustanowione przez Kongres mające na celu sumienne spełnianie obowiązków przez strony administracyjne.

II. — Mianować lub usuwać dowolnie sekretarzy departamentów egzekucyjnych, gubernatora Dystryktu Federalnego, gubernatorów terytoryów generalnego prokuratora dystryktu federalnego i Terytoryów; mianowania lub usuwania dowolnie wszystkich innych urzędników federalnych, których mianowanie lub usuwanie z urzędu, nie jest inaczej dokonywane, stosownie do rozporządzeń niniejszej Konstytucyi.

III. — Mianować za zgodą i aprobatą Senatu, wszystkich ministrów, agentów dyplomatycznych i konsulów generalnych.

IV. — Mianować za zgodą i aprobatą Senatu, pułkowników i innych wyższych oficerów armii i marynarki, oraz wyższych urzędników skarbu.

V. — Mianować wszystkich innych oficerów armii i marynarki, stosownie do reguły prawa.

VI. — Dowodzić wszystkimi siłami lądowymi i morskimi dla bezpieczeństwa i spokoju publicznego, lub obrony Unii.

VII. — Dowodzić Gwardyą Narodową w tym samym celu, stosownie do Artykułu 76-go, paragrafu IV.

VIII. — Wypowiadać wojnę w imieniu Stanów Zjednoczonych Meksyku, po wydaniu odpowiedniej rezolucyi przez Kongres.

IX. — Nadawać listy "marque" stosownie do warunków ogłoszonych przez Kongres.

X. — Zawierać stosunki dyplomatyczne i traktaty z państwami innemi, przedstawiając je do zatwierdzenia Kongresowi.

XI. — Zwolywać cały Kongres lub poszczególne jego Izby na sesye nadzwyczajne, ilekroć według jego zdania jest to potrzebne.

XII. — Udzielać wszelkiej pomocy władzom sądowym, do szybkiego administrowania sprawiedliwości.

XIII. — Otwierać wszelkiego rodzaju porty, oznaczać morskie i graniczne urzędy cłowe i oznaczać miejsce ich położenia.

XIV. — Ułaskawiać, stosownie do reguł prawnych, skazanców, pozostających pod jurysdykcją sądów Federalnych oraz wszystkich innych, skazanych za zwykłe przewinienia lub zbrodnie w całym Dystrykcie Federalnym i Terytoryach.

XV. — Nadawać specjalne, tymczasowe przywileje stosownie do odnośnych praw, odkrywcom wynalazcom, lub ulepszającym wynalazki w jakimkolwiek dziale przemysłu.

XVI. — W razie wakacyi Senatu, Prezydent może tymczasowo mianować urzędników wyliczonych w paragrafach III, i IV., te jednak mianowania muszą być oddane pod obrady Kongresu po otwarciu sesyi.

XVII. — Spełniać takie inne obowiązki i mieć takie inne władze, jakie Konstytucya niniejsza specjalnie jemu nadaje.

Artykuł 90. — Celem sprawowania czynności administracyjnych rządu federalnego, ustanowionym zostanie taka liczba sekretaryatów departamentów egzekucyjnych, jaką Kongres za potrzebną uzna i prawnie ustanowi, prawnie równocześnie określając obowiązki prawa i władze każdego z tych poszczególnych departamentów.

Artykuł 91. — Kto nie jest Meksykaninem z urodzenia nie może być mianowany sekretarzem żadnego departamentu

egzekucyjnego, ani też ten, kto nie ukończył trzydziestu lat życia i nie posiada pełni praw obywatelskich.

Artykuł 92. — Wszystkie reguły, rozporządzenia lub dekrety, wydane przez Prezydenta, podpisane być muszą przez sekretarzy tych departamentów egzekucyjnych, do jakich się odnoszą, Bez takich podpisów nie będą one prawomocnymi. Wszystkie dekrety, reguły lub rozporządzenia Prezydenta, odnoszące się do rządu Dystryktu Federalnego lub departamentów administracyjnych, będą wysyłane przez Prezydenta wprost do Gubernatora danego Dystryktu lub szefa danego departamentu.

Artykuł 93. — Sekretarze Departamentów egzekucyjnych, po rozpoczęciu każdej sesyi, składają Kongresowi dokładny raport o stanie odnośnego departamentu, W razie jeżeli jakaś propozycja odnosząca się do któregośkolwiek departamentu egzekucyjnego wniesiona zostaje w którejkolwiek Izbie Kongresu, Izba ta ma prawo wezwać każdego z sekretarzy do udzielenia jej wszelkich potrzebnych informacji.

ROZDZIAŁ IV.

O WŁADZY SĄDOWNICZEJ.

Artykuł 94. — Władza sądownicza Federacyi spoczywa w Najwyższym Sądzie, oraz w sądach okręgowych i dystryktowych, których liczbę i władzę określają prawa. Najwyższy Sąd składa się z jedenastu członków; sesye odbywają się jawnie, z wyjątkiem wypadków, gdzie dobro moralności publicznej temu się sprzeciwia. Zbiera się on w miejscu i czasie jaki prawa przepisują. Sesye tego Sądu nie mogą się odbyć bez udziału dwóch trzecich członków tego Sądu, a wszystkie wydawane decyzje muszą się opierać na większości głosów.

Sędziowie Sądu Najwyższego wybrani zostaną na dwa lata; wybrani ponownie po swym pierwszym terminie, służyć cztery lata, ci zaś którzy obrani będą po roku 1923-im, sprawują urząd bezterminowo i mogą być usunięci tylko za nadużycia, oparte na dokładnem oskarżeniu, a w odniesieniu do sędziów dystryktowych i okręgowych, jeżeli otrzymają awans na następny wyższy stopień hierarchii sądowniczej.

Te same prawidła stosować należy do terminów dwu i czteroletnich, do których poprzedni artykuł się stosuje.

Artykuł 95. — Sędziowie Najwyższego Sądu posiadać muszą następujące kwalifikacje:

I. Muszą być Meksykanami z urodzenia i posiadać pełnię praw cywilnych i politycznych.

II. — W dniu wyboru muszą mieć ukończony trzydziesty, piąty rok życia.

III. — Muszą posiadać dyplom ukończenia studyów prawnych, wydany przez instytucję naukową, uprawnioną do wydawania takich dyplomów.

IV. — Muszą posiadać dobrą reputację i nie mogli być poprzednio karani za żadne przestępstwo, za które kara wynosi rok więzienia lub więcej, także zasądzenie za kradzież, oszustwo, fałszerstwo, sprzeniewierzenie lub inne przestępstwo, które poważnie nadwyręża ich reputację w oczach ogółu, pozbawia ich również prawa ubiegania się o ten urząd, bez różnicy jak niska była kara nałożona za to popełnione przez nich przestępstwo.

V. — Powinni być mieszkańcami kraju przez poprzedzające 5 lat, chyba, że nieobecność ich w kraju spowodowaną była służbą publiczną zagranicą i nie trwała więcej niż sześć miesięcy.

Artykuł 96. — Członkowie Najwyższego Sądu będą wybierani przez Kongres, który w tym wypadku działa w roli

kolegium elektoralnego; potrzebna jest obecność przynajmniej dwóch trzecich liczby wszystkich Senatorów i Reprezentantów do powzięcia decyzji mianującej. Wybory odbywają się tajnym balotem i prostą większością głosów i dotyczą poprzednio ogłoszonych kandydatów, których mianują poszcze-gólne legislatury stanowe, po jednym z każdego stanu, stosownie do odnośnych praw stanowych.

Jeżeli żaden z kandydatów nie otrzyma większości na pierwszym balocie, balotowanie musi być powtórzone w odniesieniu do tych kandydatów, którzy poprzednio otrzymali najwyższą liczbę głosów.

Artykuł 97. — Wszyscy sędziowie okręgowi i dystryktowi назначani zostają przez Najwyższy Sąd; posiadać oni muszą takie kwalifikacye, jakich prawo wymaga, spełniają służbę przez cztery lata i mogą być usunięci tylko za nadużycia lub nieudolność, i to po należytem oskarżeniu i w myśl odpowiednich praw.

Najwyższy Sąd może przenieść sędziego dystryktowego, z jednego dystryktu, do drugiego, stosownie do uznania co będzie korzystniejsze dla dobra publicznego. To samo odnosi się do sędziów okręgowych.

Sąd Najwyższy może także mianować dodatkowych sędziów okręgowych lub dystryktowych tam, gdzie nawał pracy wymaga takiej pomocy, celem jak najszybszego załatwienia spraw sądowych; może także mianować jednego ze swych członków, lub jednego z sędziów dystryktowych lub okręgowych, lub też назначić jednego lub więcej specjalnych komisarzy, jeżeli na żądanie Prezydenta, Izby Reprezentantów lub Senatu, lub jednego z gubernatorów stanowych, chodzi o inwestygacye postępowania jednego z sędziów federalnych, tam gdzie zachodzi wypadek naruszenia praw osobistych, pogwałcenia woli ludu, lub gdzie chodzi o jakiekolwiek inne przestępstwo, podlegające karze stosownie do statutów federalnych.

Sądy Dystryktowe i Okręgowe poddawane są wizytacyom członków Najwyższego Sądu, którzy sprawdzają postępowanie danego sędziego, przesłuchują skargi i zarzuty przeciwko nim postawione i spełniają wszelkie czynności, jakie prawo określa. Sąd Najwyższy mianuje dowolnie lub usuwa każdego urzędnika sądowego, jakiego prawo pozwala mu mianować i usuwać. Sędziowie dystryktowi i okręgowi mianują urzędników w swoich biurach i dowolnie mogą ich usuwać.

Sąd Najwyższy wybiera co roku jednego ze swych członków na stanowisko Głównego Sędziego, z prawem po-
nownego wyboru.

Każdy członek Najwyższego Sądu, z chwilą wyboru, składa przed Kongresem, lub w razie jego wakacyi, przed Komitetem Stałym, następującą deklaracyę:

Przewodniczący zapytuje: "Czy przyrzekasz spełniać sumiennie i dokładnie obowiązki sędziego w Najwyższym Sądzie i chronić i szanować Konstytucyę Stanów Zjednoczonych Meksyku oraz innych praw, zawsze kierując się dobrem i powodzeniem narodu? — na co sędzia powinien odpowiedzieć "Tak". Przewodniczący odpowie wówczas: "Jeżeli tego zaniedbasz, Naród wezwie cię do odpowiedzialności".

Sędziowie dystryktowi i okręgowi składają taką samą deklaracyę przed Najwyższym Sądem, lub przed taką władzą, jaką prawo wyznacza.

Artykuł 98. — Uniezdolnienie Sędziego Najwyższego, trwające jeden miesiąc lub mniej, nie wymaga mianowania zastępcy, pod warunkiem, że istnieje quorum, pomimo jego nieobecności. W razie gdy niema quorum Kongres, a w czasie jego wakacyi Komitet Stały mianuje zastępcę wybranego z pomiędzy kandydatów proponowanych na poprzedniej elekcji przez poszczególne legislatury stanowe, do sprawowania urzędu w czasie uniezdolnienia jednego z sędziów.

Jeżeli uniezdolnienie sędziego nie trwa dłużej niż dwa

miesiące, Kongres, lub Komitet Stały, może dowolnie wybrać tymczasowego sędziego.

W wypadku śmierci, rezygnacyi, lub usunięcia którego z Sędziów Najwyższych, nowe wybory muszą się odbyć w Kongresie celem zapelnienia wakansu, stosownie do reguł zawartych w Artykule 96-ym.

Jeżeli Kongres nie odbywa w tym czasie sesyi, Komitet Stały mianuje tymczasowego sędziego na czas, aż na najbliższej sesyi Kongres przystąpi do regularnego wyboru.

Artykuł 99. — Rezygnacya Sędziego Najwyższego przyjęta być może tylko dla bardzo ważnej przyczyny, którą Kongres zbada, a rezygnacya wniesiona być musi na ręce Kongresu. Jeżeli stanie się to w czasie wakacyi Kongresu, władzę działania w tej sprawie posiada Komitet Stały.

Artykuł 100. — Sąd Najwyższy może udzielać swym członkom urlopów nie dłuższych niż jeden miesiąc, urlopy, na czas dłuższy udzielane być mogą tylko przez Kongres, lub w jego nieobecności przez Komitet Stały.

Artykuł 101. — Żaden Sędzia Najwyższy, okręgowy lub dystryktowy, jak również żaden urzędnik któregośkolwiek z tych sądów, nie może przyjąć żadnego stanowego, federalnego lub prywatnego stanowiska lub urzędu, z wyjątkiem tytułów honorowych od stowarzyszeń naukowych, literackich lub dobroczynnych. Przekroczenie tego prawa powoduje utratę stanowiska sądowego.

Artykuł 102. — Biuro Prokuratora Publicznego, zorganizowane być musi stosownie do odnośnych praw, a prokuratorowie publiczni mianowani i usuwani być mogą dowolnie przez władze egzekucyjne. Pozostają oni pod dyrektywą Prokuratora Generalnego, który musi posiadać te same kwalifikacye co sędzia Najwyższego Sądu.

Adwokaci Publiczni, czyli Prokuratorzy mają obowiązek oskarżania i prowadzenia spraw przestępców federalnych; wydają oni rozporządzenia aresztowania, zbierają wszelkie dowody winy oskarżonego, pilnują aby procesy były należycie prowadzone, aby wymiar sprawiedliwości był dokładny i szybki, polecają wysokość kar dla przestępcy, oraz sprawują inne obowiązki prawnicze. Adwokat Generalny Republiki osobiście prowadzi sprawy, w których rząd federalny jest jedną ze stron, sprawy dotyczące ministrów, agentów dyplomatycznych i konsulów generalnych, oraz sprawy dotyczące nieporozumień pomiędzy Stanami Unii, pomiędzy rządem federalnym a stanowym, lub pomiędzy innemi władzami stanowemi. Adwokat Generalny, ma prawo osobiście, lub przez zastępcę brać udział we wszystkich sprawach, w których występuje jeden z adwokatów, czyli prokuratorów publicznych.

Adwokat Generalny jest legalnym doradcą rządu federalnego, tak więc on sam jak i jego podwładni adwokaci publiczni, czyli prokuratorzy, muszą wiernie stosować się do spraw i zostaną pociągnięci do surowej odpowiedzialności za wszelkie przekroczenia służbowe.

Artykuł 103. — Trybunały Federalne zajmują się następującemi sprawami:

I. — Nieporozumieniami jakie wynikają z rozpraw lub czynów władz, które powodują naruszenie praw osobistych.

II. — Nieporozumieniami spowodowanemi wskutek czynów lub rozporządzeń władz federalnych, które powodują naruszenie praw samorządu Stanów.

III. — Nieporozumieniami, spowodowanemi przez wkraczanie władz stanowych w atrybucye władz federalnych.

Artykuł 104. — Jurysdykcyja Trybunałów Federalnych rozciąga się na

I. — Nieporozumienia cywilnej lub kryminalnej natury, wynikające ze stosowania praw federalnych, lub z traktatów zawartych z cudzoziemskimi krajami. Jeżeli takie nieporozumienia, wynikają na tle prywatnem, regularne sądy lokalne stanowe, lub sądy dystryktu federalnego lub terytoryów, mogą, na żądanie poszkodowanego, zająć się temi sprawami. Od pierwszego wyroku przysługuje prawo apelacyi do następnej wyższej instancyi tego samego sądu, jaki sprawę po raz pierwszy decydował. Od drugiej instancyi przysługuje prawo apelacyi do Najwyższego Sądu, taka zaś apelacya musi być przygotowana, wniesiona i załatwiona stosownie do istniejących praw.

II. — Sprawy odnoszące się do praw morskich.

III. — Wszystkie sprawy, w których rząd federalny jest jedną ze stron.

IV. — Wszystkie nieporozumienia wynikające pomiędzy dwoma stanami, lub pomiędzy stanem a rządem federalnym, oraz nieporozumienia wynikające pomiędzy sądami dystryktu federalnego a rządem federalnym lub rządem stanowym.

V. — Wszystkie nieporozumienia wynikające pomiędzy rządem stanowym a jednym lub więcej obywatelami innego stanu.

VI. — Wszystkie sprawy dotyczące agentów dyplomatycznych i urzędników konsularnych.

Artykuł 105. — Najwyższy Sąd posiada wyłączną jurysdykcyę co do spraw i nieporozumień pomiędzy dwoma lub więcej stanami, pomiędzy władzami rządowymi lub stanowymi, odnośne do konstytucyalności ich czynów i rozporządzeń, pomiędzy stanem lub stanami a rządem federalnym, oraz we wszystkich sprawach gdzie rząd federalny jest jedną ze stron.

Artykuł 106. — Najwyższy Sąd posiada wyłącznie prawo określania granic jurysdykcyi Trybunałów Federalnych, lub

ich zatargów z Trybunałami Stanowemi, oraz zatargów pomiędzy Trybunałami poszczególnych Stanów.

Artykuł 107. — Nieporozumienia oznaczone w Artykule 103-im, będą procesowane przez stronę poszkodowaną w myśl prawnych form i procedury, ustanowionej przez prawo, na następujących warunkach:

I. — Oskarżenie musi zawsze być tak sformułowane, aby dotyczyło wyłącznie stron prywatnych i powinno dać im sposobność obrony w sprawie jakiej tyczy się to oskarżenie; nie powinno ono zawierać ogólnych uwag o prawie lub ustawach, jakie są podstawą tego przekroczenia.

II. — W procesach cywilnych lub karnych, z wyjątkiem tych, które są wyszczególnione w paragrafie IX., “amparo” może być wydanem tylko przeciwko ostatecznemu wyrokowi, i to tylko w wypadkach gdzie niema innych sposobów odwołania się, celem zmienienia lub unieważnienia wyroku, jeżeli wyrok został wydany niezgodnie z prawem, lub, jeżeli akt nieprawości zdarzył się w czasie procesu, a sprzeciw został we właściwy sposób zarekordowany, oraz w wypadkach, gdzie takie rozminięcie się z prawem zostało popełnione w procesie pierwszej instancji, a w drugiej instancji zostało ono wykazane jako rozminięcie się z literą prawa.

Tam gdzie “amparo” jest wymagane przeciwko wyrokowi, a zachodzi wypadek określony w poprzednim paragrafie, należy się stosować w zupełności do tych reguł, jeżeli to jest możliwe.

Pomijając jednak powyższe reguły, Najwyższy Sąd, może w sprawach kryminalnych nie zważać na uszczerbki prawne w petycyi, w wypadkach, gdzie cała sprawa została niezgodnie z prawem prowadzona, nie pozostawiając poszkodowanemu apelacyi, lub tam gdzie wyrok oparto na prawie na wanemu apelacyi, lub tam gdzie wyrok oparto na prawie stosującem się w zupełności do danego wypadku przekroczenia, pod warunk

kiem jednak, że niezwrócenie uwagi na tę niezgodność z prawem było wynikiem tylko zwykłego przeoczenia.

III. — W procesach cywilnych lub karnych wydanym być może "amparo" jeżeli nastąpiło w znacznym stopniu niezastosowanie się do reguł prawnych, lub w wypadku, jeżeli takie niezastosowanie się do reguł prawnych pozbawia penitenta podstaw obrony.

IV. — Poza wypadkami określonymi w poprzednim paragrafie, "amparo" wydanem być może tylko w sprawie ostatecznego wyroku w procesie cywilnym pod warunkiem, że zastosowano się do wymagań określonych w paragrafie II. — jeżeli ten ostateczny wyrok jest niezgodnym z istniejącym prawem, odnoszącym się do danego wypadku, lub jeżeli niezgodny z prawniczem wyjaśnieniem tego prawa, jeżeli zawiera uwagi o osobach, czynach, obronie lub innych faktach nie będących podstawą tego procesu, lub też w wypadkach, gdzie te sprawy powinny były być poruszone, a wskutek pomyłki lub sprzeciwienia się poruszone nie były.

V. — W procesach karnych, władze które są odpowiedzialne za tego rodzaju zaniedbanie, muszą wstrzymać wykonanie wyroku ostatecznego, przeciwko któremu wydanem zostało "amparo", w tym celu, penitent, musi w czasie prawnie oznaczonym złożyć zaprzysiężone zawiadomienie na ręce tych władz, że złożył apelację przeciwko wyrokowi, załączając dwie kopie petycji apelacyjnej, z których jedna musi być złożona w aktach, a druga doręczona stronie przeciwnej.

VI. — Wykonanie wyroku w procesie cywilnym może być wstrzymane tylko w wypadku, jeżeli penitent złoży kaucję dostatecznie wysoką do pokrycia szkody, chyba że strona przeciwna złoży kontra-bond gwarantujący 1) przywrócenie normalnych stosunków istniejących poprzednio 2) zapłacenie wynikłych szkód, na wypadek, gdyby "amparo" zostało

wydane. W tym wypadku zawiadomienie o nałożeniu "amparo" musi być wydane stosownie do poprzednio określonych reguł.

VII. — Jeżeli strona czyni staranie o "amparo" przeciwko ostatecznemu wyrokowi, musi zażądać poświadczonej kopii rekordów sprawy od władz, które są odpowiedzialne za poczynione omyłki; do takiej kopii dodane być mogą takie uwagi strony, jakie przez nią za potrzebne do wyjaśnienia sprawy uważane będą, oraz jasne i dokładne zeznanie władzy, odpowiedzialnej, wykazujące podstawowość czynów, przeciwko którym wznoszona jest apelacja; to wszystko powinno być zarekordowane w aktach.

VIII. — Jeżeli wniesiona jest petycja o wydanie "amparo" przeciwko ostatecznemu wyrokowi, należy zwrócić się do decyzji Najwyższego Sądu. Petycja taka, wraz z kopią, wymagana, jak w paragrafie VII., może być albo wysłana wprost do Najwyższego Sądu, ale złożona na ręce władzy odpowiedzialnej za popełnione omyłki do doręczenia Sądowi Najwyższemu, albo też wreszcie przesłana być może za pośrednictwem Sądu Dystryktowego odnośnego Stanu. Sąd Najwyższy wyda orzeczenie, bez dopełniania jakichkolwiek innych formalności, poza rozpatrzeniem złożonej petycji, dokumentów przedstawionych przez stronę drugą oraz dokumentów przedstawionych przez Adwokata Generalnego, lub adwokata publicznego, zamianowanego w jego miejsce, oraz nie będzie rozpatrywał żadnej innej kwestyi, poza kwestyą oznaczoną w petycji.

IX. — Jeżeli chodzi o czyny władz innych niż władze sądowe, lub też jeżeli chodzi o czyny sędziego popełnione poza rozprawą, lub już po zakończeniu rozprawy, lub też o czyny popełnione w czasie rozprawy a wyrządzające niepowetowaną szkodę, jednostkom poszczególnym a nie stronom rozprawy, podanie o wydanie "amparo" może być wniesione do Sądu Dystryktowego, w którego jurysdykcyi znajduje się

miejsowości, w której przekroczenie objęte rozprawą zostało popełnione lub zamierzone; w takim wypadku procedura polegać będzie na raporcie władzy i do przesłuchania, wezwania zaś na takie przesłuchy wysyłane będą w sposób taki sam, jak wezwanie o złożenie raportu władzy. Przesłuchy takie odbędą się w czasie możliwie najkrótszym, świadectwo obu stron sprawdzone, argumenty nie dłuższe niż jednogodzinne obu stron wysłuchane, oraz wyrok ostateczny na tej samej rozprawie, bez odkładania. Wyrok taki Sądu Dystryktowego będzie uważany za ostateczny, jeżeli strony nie wniosą apelacyi do Sądu Najwyższego, w czasie przez prawo przepisany i w sposób przepisany w paragrafie VIII.

W wypadku przekroczenia przepisów określonych w Artykułach 16, 19 i 20, rekurs wniesiony być musi do Sądu Apelacyjnego tego sądu, który popełnił przekroczenie lub do odnośnego Sądu Dystryktowego. Apelacya od decyzyi któregośkolwiek z tych sądów może być wniesiona do Sądu Najwyższego.

Jeżeli Sędzia Dystryktowy nie mieszka w tej samej miejscowości co urzędnik winny przekroczenia, Sędzia do którego petycja o "amparo" może być wniesiona, musi byćznaczony przez prawo; taki Sędzia może tymczasowo zawiesić wykonanie wyroku, w myśl praw i przepisów prawnych odnoszących się do takich wypadków.

X. — Urzędnik, który nie wstrzyma wykonania wyroku, w wypadku gdy według prawa powinien to uczynić, lub urzędnik który zgodzi się przyjąć niedostateczną lub niewłaściwą kaucyę, oddany zostanie w ręce odpowiednich władz; odpowiedzialność jego cywilna i karna będzie w tych wypadkach wspólna z odpowiedzialnością osoby, która przedłożyła taką niedostateczną lub niewłaściwą kaucyę dla swego dobra.

XI. — Jeżeli już po wydaniu "amparo" urzędnik usiłuje przeprowadzić wykonanie wyroku, przeciwko któremu "am-

paro" wydane zostało, lub jeżeli będzie się starał unieważnić wyrok lub decyzję władz federalnych, zostanie on natychmiast usunięty z urzędu i oddany w ręce prokuratury odpowiedniego Sądu Dystryktowego.

XII. — Klucznicy i dozorczy więzienni, którzy w myśl Artykułu 19-go, nie otrzymają należytego rozkazu aresztowania i uwięzienia w ciągu siedmdziesięciu dwóch godzin, liczonych od chwili gdy oskarżony oddany został w ręce Sądu, powinni fakt ten podać do wiadomości Sądu, natychmiast po upływie tego przepisanego czasu; jeżeli należyty rozkaz aresztowania i uwięzienia nie zostanie przez nich otrzymany w ciągu trzech godzin po podaniu takiego zawiadomienia, uwięziony musi być natychmiast wypuszczony na wolność.

Urzędnik, który nie zastosuje się do tego rozporządzenia oraz do przepisów Artykułu wspomnianego w poprzednim paragrafie, będzie natychmiast oddany w ręce odpowiednich władz. Urzędnik lub jego zastępca, który po dokonaniu aresztowania, nie dostawi aresztowanego, w ciągu dwudziestu czterech godzin do władz sądowych, zostanie natychmiast oddany sam w ręce odpowiednich władz.

Jeżeli areszt ma miejsce w miejscowości, która nie jest siedzibą władz sądowych, do terminu określonego w poprzednim paragrafie dodanym będzie czas potrzebny do przebycia z miejscowości, w której nastąpiło aresztowanie do miejscowości, w której znajdują się władze sądowe.

CZĘŚĆ IV.

O ODPOWIEDZIALNOŚCI URZĘDNIKÓW.

Artykuł 108. — Senatorzy oraz Reprezentanci, członkowie Kongresu, Sędziowie Najwyższego Sądu, Sekretarze Departamentów Wykonawczych, oraz Generalny Adwokat Republiki, podlegają karze za wszelkie zwykłe przewinienia, popełnione w czasie terminu sprawowania urzędu, oraz za wszelkie przewinienia służbowe, niedokładności, i niedbałości jakich dopuszczają się w czasie sprawowania swego urzędu.

Gubernatorzy Stanów oraz członkowie Legislatur Stanowych podlegają karze za naruszenie Konstytucyi lub praw Federalnych.

Prezydent Republiki, w czasie sprawowania przez siebie urzędu, może być pociągnięty do odpowiedzialności tylko za zdradę, lub za zwykłe zbrodnie.

Artykuł 109. — Jeżeli popełnione przestępstwo ma charakter zwykłej zbrodni, Izba Reprezentantów, działając w roli Sądu, orzeknie, większością głosów czy istnieje lub nie istnieje dostateczna podstawa rozpoczęcia rozprawy sądowej przeciwko oskarżonemu.

Jeżeli orzeczenie to będzie pomyślne dla oskarżonego, wszelka dalsza akcja będzie zaniechana; orzeczenie takie jednakże nie jest przeszkodą do rozpoczęcia procesu przeciwko oskarżonemu z chwilą gdy jego oficjalna nietykalność zostanie usunięta, gdyż orzeczenie Izby pod żadnym względem nie wyjaśnia ważności punktów oskarżenia.

Jeżeli orzeczenie będzie dla oskarżonego niepomyślne, oskarżony "ipso facto" zostanie usunięty z zajmowanego stanowiska i oddany w ręce zwykłych władz sądowych z wy-

jątkiem osoby Prezydenta Republiki. który może być tylko sądzony przez Senat, w wypadku przekroczenia służbowego.

Artykuł 110. — Żaden z przywilejów konstytucyjnych nie może być nadany wysokiemu urzędnikowi federalnemu, który był sądzony za przekroczenie, niedbalstwo lub lekkomyślne czyny, popełnione w czasie spełniania innego urzędu, w czasie, kiedy prawo takie przywileje takiemu urzędnikowi nadaje. Ta reguła stosowana będzie do wypadków zwykłych zbrodni w czasie terminu urzędowania. Ażeby procesowanie takich przestępstw uczynić możliwe gdy ten urzędnik powróci znowu do sprawowania urzędu w czasie sprawowania którego popełnił nieregularności, kierować się należy regułami określonymi w poprzednim paragrafie.

Artykuł 111. — Senat, przyjmując rolę Sądu, rozpatruje i sądzi wszelkie oskarżenia przeciwko urzędnikom nie może jednakże rozpocząć takiej akcji, bez poprzedniego otrzymania oskarżenia wystosowanego przez Izbę Reprezentantów.

Jeżeli Senat, po wysłuchaniu oskarżonego, i po przeprowadzeniu rozprawy, jaka będzie uważana za potrzebną, orzeknie większością dwóch trzecich głosów swych członków, że oskarżony jest winien, oskarżony zostanie natychmiast usunięty z zajmowanego urzędu siłą tego orzeczenia, lub też może być zdyskwalifikowany do piastowania jakiegokolwiek innego urzędu, i to na czas, jaki prawo za słuszny przewiduje.

Jeżeli to przekroczenie dodatkowo karane jest inną karą, oskarżony oddany zostanie w ręce odpowiednich władz które go osądzą i wydadzą wyrok w myśl istniejących praw. ..

We wszystkich wypadkach określonych w tym i w dwóch poprzednich paragrafach, decyzja Sądu lub orzeczenie Izby Reprezentantów musi być uważane za ostateczne.

Każdy ma prawo złożyć przed Izbą Reprezentantów oskarżenie popełnienia zwykłych lub służbowych przestępstw przez urzędnika federalnego; jeżeli na podstawie takiego o-

skarżenia Izba Reprezentantów orzeknie, że istnieje dostateczna podstawa do rozpoczęcia rozprawy przez Senat, musi ona wybrać specjalny komitet ze swego łona, który zajmie się przedstawieniem i udowodnieniem zarzutów.

Kongres, w czasie możliwie najszybszym, uchwali prawa co do odpowiedzialności wszystkich urzędników i pracowników federalnych, które za służbowe przewinienia uważać będą wszelkie czyny niedbalstwa lub niedokładności, które powodują szkodę dla dobra publicznego lub przeszkadzają dokładnemu sprawowaniu czynności administracyjnych, choćby tego rodzaju przewinienia dotychczas nie były za szkodliwe przewinienia uważane. Tacy urzędnicy będą procesowani sądownie, jak przewidziano w regułach zawartych w Artykule 20.

Artykuł 112. — Tak pociągniętym do odpowiedzialności oskarżonym nie przysługuje prawo uzyskania ulaskawienia.

Artykuł 113. — Odpowiedzialność za wszelkiego rodzaju przekroczenia służbowe rozciąga się tylko na czas, gdy oskarżony spełnia dany urząd i na jeden rok czasu po ustąpieniu z urzędu.

Artykuł 114. — W procesach natury cywilnej, nieetykalność lub przywileje urzędników nie będą uznane.

CZĘŚĆ V.

O STANACH FEDERACYI.

Artykuł 115. — Stany przyjmą dla swego wewnętrznego rządu formę popularnego, reprezentatywnego, republikańskiego rządu; będą one miały za podstawę swej terytoryalnej odrębności i politycznej i administracyjnej organizacyi wolną municypalność, na następujących warunkach:

I. — Każda municypalność rządzona będzie przez radę miejską, wybierana bezpośrednio głosowaniem ludności, a żadna władza nie będzie się mieszać do stosunku tej municypalności do rządu Stanowego.

II. — Municypalności będą miały prawo dowolnego rządu dochodami, jakie wpłyną z podatków, ustanowionych przez stanowe legislatury, a jakie zawsze i we wszystkich wypadkach muszą być wystarczające do pokrycia wszystkich wydatków takiej municypalności.

III. — Municypalności w odniesieniu do wszelkich spraw prawnych, uważane będą za zrzeszenia korporacyjne.

Najwyższa władza Federalna oraz rząd stanowy mają zupełną kontrolę nad wszystkimi siłami municypalności, w której te siły stale lub chwilowo zamieszkują.

Konstytucyjni Gubernatorzy Stanowi nie mogą być ponownie obierani na ten urząd, a termin ich urzędowania nie może być dłuższy niż cztery lata.

Reguły zawarte w Artykule 83-im stosowane będą do Gubernatorów, do ich zastępców, lub do Gubernatorów mianowanych "ad interim".

Liczba Reprezentantów wybieranych do Legislatury Stanowej, zależna jest proporcjonalnie od liczby mieszkańców Stanu, w żadnym jednak wypadku liczba członków Legislatury Stanowej nie może być mniejszą niż piętnaście.

Każdy elektoralny dystrykt każdego stanu wybierze jednego reprezentanta i jednego zastępcę, do Legislatury Stanowej.

Każdy Gubernator Stanowy musi być Meksykaninem z urodzenia, powinien być urodzony w danym Stanie, lub conajmniej powinien zamieszkiwać w tym stanie nie krócej niż pięć lat poprzedzających datę jego wyboru.

Artykuł 116. — Stany posiadają władze, w sposób przyjacielskich umów, wyznaczać swoje granice w odniesieniu do Stanów sąsiednich; umowy jednak takie nie będą mogły być w prowadzone w moc, dopóki nie zostanie uzyskane zatwierdzenie takiej umowy przez Kongres.

Artykuł 117. — Stany nie mają prawa:

I. — Wchodzić w traktaty, koalicje lub związki z innymi Stanami lub z państwami zagranicznymi.

II. — Wydawać listy “marque” lub “reprisal”.

III. — Na bicie monet, wypuszczanie banknotów papierowych, marek lub stempli.

IV. — Nakładać podatki na osoby lub towary przewożone przez terytoryum stanu.

V. — Ograniczać podatki, pośrednio lub bezpośrednio, importu lub eksportu jakiegokolwiek rodzaju towarów krajowych lub zagranicznych.

VI. — Obciążać przesyłanie lub konsumpcje takich towarów krajowych lub zagranicznych przez podatki lub cła, mające być pobierane przez lokalne władze cłowe, poddawać

te towary obowiązkowi rewizyi, lub domagać się jakichkolwiek dokumentów.

VII. — Wydawać i utrzymywać w sile prawa lub reguły cłowe, różniczkujące, podatkami lub w inny sposób, towary krajowe lub zagraniczne, co do ich pochodzenia, bez względu czy takie różniczkowanie będzie spowodowane lokalną produkcją tego samego rodzaju towarów krajowych czy też zagranicznych.

VIII. — Wydawać bondów na pokrycie długów publicznych, płatnych w monecie zagranicznej, lub płatnych poza terytoryum federalnem; zaciągać pożyczek od państw zagranicznych pośrednio lub bezpośrednio, albo przyjmować zobowiązania korzystne dla jakichkolwiek zagranicznych korporacyi lub jednostek a wymagających wydawania certyfikatów lub bondów, płatnych, okazicielowi lub zamiennych z chwilą indorsowania.

Kongres Federalny i Legislatury Stanowe powinny jak najprędzej ustanowić prawa przeciwko alkoholizmowi.

Artykuł 118. — żaden Stan nie może, bez pozwolenia Konresu:

I. — Nakładać opłat od ton lub innych opłat portowych, lub nakładać podatków lub innych opłat importowych lub exportowych.

II. — Utrzymywać kiedykolwiek stałych wojsk lub okrętów wojennych.

W swem własnem imieniu wypowiadać wojny państwom zagranicznym, chyba że zachodzi wypadek najazdu lub jakiego innego niebezpieczeństwa, które nie dozwala na zwłokę. W takim wypadku Stan musi natychmiast dać zawiadomienie Prezydentowi Republiki.

Artykuł 119. — Każdy Stan obowiązany jest bez zwłoki oddać domagającym się władzom zbiegów przed sprawiedliwością z innych Stanów lub z państw zagranicznych.

W takich wypadkach rozporządzenie sądu, uzasadniające konieczność wydania zbiega może być uważane za dostateczny powód do uwięzienia zbiega, na czas nie dłuższy niż jeden miesiąc, w wypadku ucieczki z jednego stanu do drugiego, a na czas nie dłuższy niż dwa miesiące w wypadku ekstradycyi międzynarodowej.

Artykuł 120. — Gubernatorzy Stanowi obowiązani są ogłaszać i wprowadzać w siłę prawa i rozporządzenia federalne.

Artykuł 121 — Każdy Stan należący do Federacyi obowiązany jest dać pełną wiarę i kredyt wszystkim aktom publicznym, rekordom oraz akcyom sądowym innych Stanów. Kongres przepisze szeregiem reguł i praw, sposoby sprawdzania takich aktów, rekordów i akcyi sądowych, biorąc pod uwagę następujące reguły:

I. — Prawa Stanowe mogą być obowiązującemi tylko w granicach odnośnego stanu i nie mają ważności pozaterytorjalnej.

II. — Własność ruchoma i nieruchoma podlega regułom "lex sitae".

III. — Wyroki Sądu Stanowego, w odniesieniu do własności lub praw własności położonej w innym stanie mogą mieć ważność tylko wówczas, gdy zastrzeżonem to jest wyraźnie w prawodawstwie tego drugiego stanu.

Wyrok odnoszący się do osobistych praw może tylko w takim wypadku mieć siłę w innym stanie, jeżeli dana jednostka oświadcza wyraźnie, lub stwierdza faktem swego zamieszkania, że poddaje się pod jurysdykcyę Sądu wydającego wyrok pod warunkiem jednak, że wyrok taki został osobiście osobie dotyczącej doręczony.

IV. — Wszystkie akty odnoszące się do statutów cywilnych, zgodne z prawami jednego Stanu, będą obowiązującymi także i we wszystkich innych Stanach.

V. — Wszystkie licensye profesjonalne, wydane zgodnie z prawami jednego ze stanów, będą obowiązywały także we wszystkich innych Stanach.

Artykuł 122. — Naczelne władze Unii obowiązane są chronić wszystkie Stany od najazdów państw ościennych. W wypadkach wewnętrznych zamieszek lub rewolucyi, muszą otrzymać pomoc i opiekę od władz naczelnych Unii, pod warunkiem że Legislatura odnośnego Stanu, lub naczelny urzędnik Stanu, w razie jeżeli Legislatura w danej chwili nie prowadzi sesyi, pomocy i opieki takiej wyraźnie zażąda.

CZĘŚĆ VI.

O PRACY I KWESTYACH SOCYALNYCH.

Artykuł 123. — Kongres, jak również Legislatury stanowe, przeprowadzą potrzebne prawa, odnoszące się do kwestyi pracy, zwracając baczną uwagę na potrzeby każdej dzielnicy Republiki oraz w myśl następujących zasad, które będą się odnosiły do fachowych i niefachowych robotników, pracowników, służby domowej, wogóle do wszelkiego rodzaju kontraktów roboczych.

I. — Ośm godzin pracy stanowić będzie maximum dnia roboczego.

II. — Siedm godzin stanowić będzie maximum nocy roboczej. Zatrudnianie kobiet lub dzieci poniżej szesnastego roku życia przy robotach niezdrowych, lub niebezpiecznych jest

wzbronione, Ani kobiety ani dzieci nie mogą być zatrudniane w przedsiębiorstwach handlowych lub fabrycznych po godzinie szóstej wieczorem.

III. — Maximum dnia roboczego dla dzieci od dwunastego do szesnastego roku życia, wynosić będzie sześć godzin. Praca dzieci poniżej dwunastego roku życia nie może być podstawą kontraktu roboczego.

IV. — Każdy robotnik musi mieć jeden dzień odpoczynku, na każde sześć dni roboczych.

V. — Kobiety nie mogą spełniać żadnej pracy fizycznej, wymagającej wyężenia fizycznego, conajmniej na trzy miesiące poprzedzające poród; przez miesiąc po porodzie powinny one mieć zupełny odpoczynek, w czasie którego będą otrzymywać swój zarobek, lub swoją pensję w całości, oraz nie utracą ani pracy, ani przywilejów jakie sobie poprzednią pracą zdobyły. W czasie karmienia niemowlęcia, otrzymają kobiety pracujące dwie półgodzinne przerwy, w czasie godzin roboczych, aby mogły zająć się karmieniem niemowlęcia.

VI. — Minimum zarobku robotnika stanowić będzie suma dostateczna, stosownie do warunków panujących w danej miejscowości, do zapewnienia przeciętnych, koniecznych potrzeb w życiu robotnika, jego nauki i godziny rozrywek, przy obliczaniu zaś należy każdego robotnika uważać za głowę rodziny. We wszystkich agrarnych, handlowych, fabrycznych lub kopalnianych przedsiębiorstwach, robotnicy mają prawo do udziału w zyskach przedsiębiorstwa, stosownie do warunków wyłuszczonych w paragrafie IX., niniejszego Artykułu.

VII. — Takie samo wynagrodzenie musi być płacone za taką samą pracę bez różnicy płci lub narodowości robotnika.

VIII. — Minimum zarobku nie podlega zajęciu, egzekucyi lub dyskontom.

IX. — Określenie minimum zarobku, jak również systemu korzystania robotników z zysków przedsiębiorstwa, stosownie do wzmianki w paragrafie VI., przeprowadzonem będzie przez specjalną komisję, mianowaną w każdej miejscowości, a pozostającą pod kontrolą Główniej Rady Pojedynczej, ustanowionej w każdym Stanie.

X. — Zarobki wypłacane być muszą w bieżącej monecie państwowej, i nie mogą być wypłacane w towarze, przekazach, czekach, lub innych tego rodzaju środkach zamiennych mających zastępować monetę.

XI. — Jeżeli, w nadzwyczajnych wypadkach okaże się potrzebnem zwiększenie liczby godzin pracy robotnika, za tego rodzaju godziny robocze otrzymywać ma robotnik zapłatę sto procent wyższą, niż regularna zapłata w regularnym czasie. Praca poza godzinami regularnymi, nie może trwać w żadnym wypadku dłużej niż trzy godziny dziennie, przez trzy następujące po sobie dni. Ani kobiety, bez różnicy wieku, ani chłopcy poniżej szesnastego roku życia, nie mogą pracować poza regularnymi godzinami pracy.

XII. — We wszystkich agrarnych, przemysłowych, kopalnianych, lub innych tego rodzaju przedsiębiorstwach, pracodawca obowiązany jest dać robotnikom wygodne i sanitarne mieszkania, za których używanie wolno pobierać rent nie prze noszący jednak połowy jednego procentu miesięcznie, od otaksowanej wartości budynku. Pracodawcy muszą również ustanowić szkoły, kliniki i inne tego rodzaju instytucye, potrzebne w każdym społeczeństwie. Jeżeli fabryka znajduje się w okolicy zamieszkałej i zatrudnia więcej niż stu robotników, tylko pierwszy z powyższych warunków jest obowiązującym.

XIII. — Prócz tego, w każdej miejscowości fabrycznej, posiadającej więcej niż dwieście mieszkańców, dostarczonym

być musi kawał ziemi, nie mniejszy niż pięć tysięcy metrów kwadratowych, na którym odbywać się będą targi, i na którym postawione być mają budynki dla celów municypalnych, oraz miejsc rozrywki i zabawy. W tego rodzaju miejscowościach fabrycznych wzbronionem jest otwieranie szynków (salunów) lub domów gry.

XIV. — Pracodawcy będą odpowiedzialni za wypadki w fabryce lub za choroby spowodowane pracą; dlatego pracodawcy obowiązani będą wypłacać należyte odszkodowanie, określone przez odnośne prawa, stosownie do tego, czy wypadek spowodował śmierć robotnika, czy też stałe lub tylko chwilowe uniezdolnienie; odpowiedzialność pracodawcy jest zupełną, nawet gdyby umowę z robotnikiem zawarł za pośrednictwem agenta.

XV. — Pracodawcy, przy urządzaniu swych zakładów fabrycznych, obowiązani będą stosować się do wszystkich reguł i praw co do higieny i zdrowotności, oraz obowiązani będą zaprowadzić środki ochronne zapobiegające wypadkom przy używaniu maszyn oraz narzędzi fabrycznych, jak również stworzyć taką organizację pracy, jaka dawałaby robotnikom największą gwarancję zdrowia i bezpieczeństwa, w stosunku do rodzaju pracy; niezastosowanie się do tych reguł karane będzie stosownie do decyzyi prawa.

XVI. — I robotnicy i pracodawcy mają prawo, celem obrony swych interesów łączyć się w unie, syndykaty i t. p.

XVII. — Prawo będzie uznawało przywilej i robotników i pracodawców do strajkowania, zawieszenia pracy i t. p.

XVIII. — Strajki uważane będą za prawne, jeżeli celem ich będzie w sposób spokojny sprowadzić porozumienie pomiędzy stronami i zaprowadzenie harmonii pomiędzy pracą a kapitałem. Przy pracach publicznych, robotnicy obowiązani będą na dziesięć dni przed zaprzestaniem pracy zawiadomić

o powziętej w tej sprawie decyzji Radę Pojednawczą i Arbitracyjną. Strajki jednak uważane będą za nieprawne, jeżeli większość strajkujących będzie się dopuszczała aktów gwałtu przeciwko osobom lub własności, a także w czasie wojennym kiedy robotnicy zatrudnieni są przy pracach lub w przedsiębiorstwach rządowych.

nych wyłączeni są ze wszystkich powyższych reguł, gdyż od ich pracy zawsze zależną jest armia narodowa.

Robotnicy zatrudnieni w wojskowych zakładach fabrycz-

XIX. — Zamykanie fabryk przez pracodawców uważanem będzie za prawne w tym tylko wypadku, jeżeli nadprodukcya uczyni koniecznem zaprzestanie produkcji, celem utrzymania cen na poziomie normalnym, w tym zaś wypadku zależnem to będzie od decyzji Rady Pojednawczej i Arbitracyjnej.

XX. — Nieporozumienie lub dysputy pomiędzy pracą a kapitałem będą przedstawiane do rozstrzygnięcia komisji pojednawczej i arbitracyjnej, składającej się z równej liczby reprezentantów robotników i pracodawców, oraz jednego reprezentanta rządu.

XXI. — Jeżeli pracodawca nie zechce przedstawić swej sprawy Radzie lub nie zechce zgodzić się na decyzję wydaną przez tę Radę, kontrakt jego z robotnikami będzie uważany za zerwany, a pracodawca obowiązany będzie wypłacić robotnikom odszkodowanie w sumie trzymiesięcznego zarobku, w dodatku do odpowiedzialności spowodowanej nieporozumieniem. Jeżeli robotnicy nie zechcą się zgodzić na decyzję, ich umowa, lub kontrakt pracy uważany będzie za zerwany.

XXII. — Pracodawca, który zwalnia robotnika, bez należytej przyczyny, lub z powodu iż tenże wstąpił do unii lub syndykatu, lub z powodu iż ten brał udział w prawnym i legalnym strajku, będzie musiał, stosownie do wymagań tego robotnika, albo dotrzymać swej umowy, albo wypłacić mu od-

szkodowanie w sumie trzymiesięcznego zarobku. Pracodawca będzie także musiał dopełnić tych samych wymagań, jeżeli robotnik porzuci pracę z powodu złych warunków pracy, lub złego traktowania jego, jego żony, dzieci, braci lub sióstr przez pracodawcę. Pracodawca nie może być zwolnionym od tej odpowiedzialności, choćby złe traktowanie było czynem jego podwładnego urzędnika lub zastępcy, działającego w jego imieniu i z jego wiedzą i wolą.

XXIII. — W wypadkach bankructwa pracodawcy, lub w wypadkach egzekucyi, należności robotników, tytułem zarobków lub pensyi muszą być wypłacane przed wypłaceniem jakichkolwiek innych zobowiązań.

XXIV. — Długi zaciągnięte przez robotnika u pracodawcy, jego zastępców lub agentów, mogą być ściągane tylko z tego robotnika, a w żadnym wypadku z członków jego rodziny. Tego rodzaju długi nie mogą być ściągane w sumie większej niż jednomiesięczny całkowity zarobek tego robotnika.

XXV. — Za dostarczenie robotnikowi pracy, nie może być pobierana żadna zapłata przez biura municypalne, biura pracy lub jakiekolwiek publiczne lub prywatne agencye.

XXVI. — Kontrakt pracy zawarty pomiędzy Meksykaniem a obconarodowym pracodawcą, musi być legalizowany przed odpowiednią municypalną władzą, a następnie poświadczony przez konsula państwa do którego odnośny robotnik ma wyjechać a do wszystkich powyższych zwykłych warunków, dodanemi być muszą specjalne klauzule gwarantujące, że koszt wyjazdu takiego robotnika do obcego kraju, musi być pokryty przez pracodawcę.

XXVII. — Następujące warunki uważane będą za nieważne, choćby nawet stanowiły część kontraktu zawartego pomiędzy robotnikami a pracodawcami:

a). — Warunki wymagające długości dnia pracy, prze-

noszące siły ludzkie, z racyi ich wysokości i z racyi rodzaju pracy wykonywanej.

b). — Warunki odnoszące się do zapłaty robotnika, jaka w orzeczeniu Rady Pojednawczej i Arbitracyjnej nie jest dostateczna.

c). — Warunki wyznaczające czas dłuższy niż jeden tydzień na zapłacenie zarobków robotnika.

d). — Warunki wyznaczające miejsca rozrywki, restauracye, kawiarnie, zajazdy, saluny lub składy, jako miejsce wypłacania zarobku, jeżeli nie w tych miejscach praca wykonywana jest przez robotnika.

e). — Warunki wymagające kupowania pośredniego lub bezpośredniego artykułów codziennych potrzeb w składach lub miejscach specjalnie oznaczonych.

f). — Warunki pozwalające na odciąganie części zarobku tytułem kar.

g). — Warunki stanowiące zrzeczenie się przez robotnika prawa do odszkodowania za wypadek w fabryce, za chorobę spowodowaną pracą, odszkodowań za niedotrzymanie kontraktu lub za stracenie pracy.

h). — Wszystkie inne warunki odnośnie do straty praw robotnika do jakich ma prawo na podstawie powyższych praw pracy.

XXVIII. — Prawo orzeknie jaka własność stanowi własność rodzinną. Taka własność jest nienaruszalna i nie może być hipotekowana lub zajmowana, i może być zapisywana i otrzymywana drogą spadku i następstwa przy uproszczonych formalnościach prawnych.

XXIX. — Instytucye ubezpieczeniowe na wypadek starości, choroby, na życie, brak pracy, wypadku i innych z podobnym celem, uważane będą za pożyteczne dla społeczeństwa; dlatego władze stanowe i federalne będą pomagały moralnie organizacyi takich stowarzyszeń i instytucyi, celem dopomagania masom do oszczędności.

XXX. — Kooperatywne stowarzyszenia, mające na celu budowę tanich i sanitarnych mieszkań dla robotników, będą również uważane za pożyteczne dla społeczeństwa zwłaszcza jeżeli będą miały system nabywania tych własności przez robotników na łatwe spłaty.

CZĘŚĆ VII.

REGUŁY OGÓLNE.

Artykuł 124. — Władza nie nadana niniejszą Konstytucją władzom federalnym, zarezerwowaną jest dla władz stanowych.

Artykuł 125. — Żadna jednostka niema prawa sprawować równocześnie dwa urzędy federalne, lub jeden urząd federalny i jeden stanowy; jeżeli jednostka taka wybrana zostanie na dwa urzędy, musi wybrać jeden, a zrezygnować z drugiego.

Artykuł 126. — Wzbronionem jest wypłacanie jakiegokolwiek sum, które nie są przewidziane w budżecie lub załatwione przez prawo na podstawie budżetu.

Artykuł 127. — Prezydent Republiki, Sędziowie Najwyższego Sądu, Reprezentanci, Senatorzy i inni urzędnicy publiczni Federacyi, wybierani przez popularne głosowanie, otrzymają za swoje usługi wynagrodzenie, przepisane prawem i wypłacane przez Skarb Federalny. Wynagrodzenia tego nie wolno się zrzekać, a prawa uchwalone, które zwiększają lub zmniejszają to wynagrodzenie, nie będą miały siły przez czas sprawowania urzędu, jeżeli w tym czasie przeprowadzone zostały,

Artykuł 128. — Każdy urzędnik publiczny musi, przed objęciem swych obowiązków, złożyć deklarację, że będzie przestrzegał Konstytucyi i praw jakie ona nadaje.

Artykuł 129. — W czasie pokoju władze wojskowe nie będą spełniały żadnych funkcji poza odnoszącemi się wyłącznie do dyscypliny wojskowej. Nie będą ustanowione żadne stałe militarne załogi, z wyjątkiem zamków, fortów i arsenałów, pozostających pod kontrolą federalnego rządu, lub obozów, koszar i składów, ustanowionych poza okolicami zamieszkałemi, dla wojska.

Artykuł 130. — Władze Federalne mają wyłączną jurysdykcję w sprawach religijnych i eklezyastycznych i mają prawo interweniować w myśl istniejących praw. Wszyscy inni urzędnicy w wypadkach takich działają jako pomocnicy władz federalnych.

Kongres nie może uchwalić żadnego prawa ustanawiającego lub znoszącego jakąkolwiek religię.

Małżeństwo uważanem będzie za kontrakt cywilny. Małżeństwo, oraz wszelkie inne akty, odnoszące się do cywilnego stanu jednostek, pozostają pod wyłączną jurysdykcją władz cywilnych, stosownie do sposobów i form przez prawa przepisanych, i będą miały siłę i znaczenie jakie im prawo nadaje.

Prawo nie będzie uznawało korporacji lub związków religijnych, znanych jako kościoły.

Księża wyznań religijnych uważani będą za osoby profesjonalne, i podlegać będą prawom regulującym takie osoby.

Legislatury Stanowe mają prawo wyłącznego oznaczenia potrzeby liczby księży różnego wyznania w stosunku do liczby mieszkańców danej okolicy. Tylko Meksykanin z urodzenia może być księdzem jakiegokolwiek wyznania w Meksyku.

Księża wszelkiego rodzaju wyznań religijnych nie mają prawa czy to publicznie, czy prywatnie, na zebraniach, lub w czasie nabożeństw krytykować podstawowych praw państwa,

urzędników lub władz rządowych; nie mają oni również prawa głosu nie mogą być wybierani na urzędy, oraz nie mają prawa zgromadzania się w celach politycznych.

Przed poświęceniem nowych świątyń na miejsca publicznej modlitwy należy uzyskać pozwolenie od departamentu spraw wewnętrznych (Gabernacion) poprzednio zaś należy zasięgnąć opinii gubernatora odnośnego stanu. Każdy dom modlitwy musi posiadać osobę zajmującą się jego utrzymaniem, która będzie wobec prawa odpowiedzialna za przestrzeganie praw i przepisów odnoszących się do modłów w tej świątyni, lub odnoszących się do wszelkich innych spraw do jakich świątynia ta używana być może.

Dozorca każdego miejsca modłów publicznych, w porozumieniu z obywatelami tej miejscowości, musi natychmiast zawiadomić władze o osobie, której powierzono zajmowanie się utrzymaniem świątyni. Opuszczający świątynię ksiądz musi zawiadomić władze o zmianie jakie zachodzą, przy czem muszą mu towarzyszyć: przybywający ksiądz i dziesięciu innych obywateli. Władze municypalne, pod groźbą usunięcia z urzędu i kary nie przenoszącej 1000 pesetów za każde poszczególne przewinienie będą odpowiedzialne za dokładne przestrzeganie tego rozporządzenia; pod groźbą takiej samej kary obowiązani są oni utrzymywać listę miejsc modlitwy oraz osobną listę osób zajmujących się utrzymywaniem świątyni. Władze municypalne również, za pośrednictwem gubernatora stanowego, obowiązane są zawiadomić departament spraw wewnętrznych o każdym wydanem pozwoleniu na otwarcie nowego miejsca modłów publicznych jakoteż o każdej zmianie w osobie dozorczy świątyni. Dary mogą być otrzymywane wewnątrz miejsc publicznej modlitwy.

Pod żadnym warunkiem, studia wykładane w instytucjach poświęconych kształceniu księży wszelkiego rodzaju wyznań, nie mogą otrzymać zatwierdzeń lub uwolnień od jakichkolwiek przywilejów które miałyby na celu zatwierdze-

nie takich studyów w instytutach rządowych. Urzędnik przekraczający to rozporządzenie, karany będzie kryminalnie, a takie specjalnie nadane przywileje uważane będą za nieważne i nic nie znaczące, a także najzupełniej unieważniają dyplom, jaki przy pomocy takiego przekroczenia uzyskany został.

Publikacye peryodyczne, które mocą swego programu, tytułu lub ogólnych tendencyi posiadają charakter religijny, nie mają prawa komentować spraw politycznych państwa, ani też ogłaszać informacji odnoszących się do czynów władz państwowych lub nawet prywatnych, jeżeli te mają jaką łączność ze sprawami publicznymi.

Wzbronionem jest stanowczo zakładanie jakiegokolwiek politycznych związków, które w nazwie posiadają słowa lub myśli, w jakikolwiek sposób wykazując ich łączność z jakimkolwiek religijnem wyznaniem. W miejscach modłów publicznych zabronione są jakiekolwiek zebrania polityczne. Żaden ksiądz jakiegokolwiek wyznania religijnego, niema prawa dziedziczyć wprost lub przez trustysa lub zastępcę, jakiejkolwiek własności realnej, służącej dla celów propagandy religijnej, lub dla celów dobroczynnych. Księża jakiegokolwiek wyznań nie mają prawa legalnie dziedziczyć mocą testamentu po księżach tego samego wyznania ani po osobach prywatnych, z którymi nie są połączeni węzłami pokrewieństwa conajmniej w czwartym stopniu.

Wszystka własność realna, dotycząca kleru lub instytucyi religijnych w sprawie nabywania jej przez osoby prywatne, kierować się musi przepisami zawartymi w Artykule 27-ym niniejszej Konstytucyi.

Za przekroczenie któregokolwiek z powyższych przepisów, nie będzie w żadnym wypadku dozwolonym proces przed ławą sędziów przysięgłych.

Artykuł 131. — Rząd federalny ma wyłączne prawo nakładania cła na towary przysyłane, lub przewożone przez te-

rytoryum narodowe, oraz we wszystkich wypadkach regulowania, a jeżeli potrzeba zakazania, z racyi bezpieczeństwa publicznego, lub z racyi spraw policyjnych, rozdawania w obrębie granic Republiki jakichkolwiek towarów, bez różnicy Terytoryach, podatków lub praw, do których odma prawa w Dystrykcie Federalnym i na ich pochodzenie Rząd Federalny jednak nie noszą się przepisy paragrafów VI i VII., Artykułu 117 niniejszej Konstytucyi.

Artykuł 132. — Wszystkie forty, koszary, składy i inne własności realne przeznaczone przez rząd federalny do użytku publicznego, będą pozostawały pod jurysdykcyą władz federalnych, w myśl praw jakie Kongres w tych sprawach uchwali; wszystkie tego rodzaju własności, jakie w przyszłości nabyte w powyższych celach zostaną w obrębie jakiegokolwiek stanu, pozostawać będą także pod jurysdykcyą władz federalnych, pod warunkiem że otrzymana zostanie zgoda Legislatury odnośnego Stanu.

Artykuł 133. — Niniejsza Konstytucya Stanów Zjednoczonych Meksyku oraz prawa jakie na podstawie tej konstytucyi przeprowadzone zostaną, jak również wszystkie traktaty zawarte przez Prezydenta Republiki za zgodą i aprobatą Kongresu, stanowią najwyższe prawa kraju. Sędziowie we wszystkich Stanach obowiązani są przestrzegać tych praw i tych traktatów, bez różnicy, czy coś przeciwnego tym prawom znajdują w Konstytucyi lub prawach któregoś Stanu.

Artykuł 134. — W wypadku przystępowania władz rządowych do jakichkolwiek robót publicznych lub budowli, rozpisany będzie kontrakt na wykonanie prac; zgłoszenia kontraktowe przedstawiane być muszą w zamkniętych kopertach i otwierane być mogą tylko publicznie.

CZĘŚĆ VIII.

O POPRAWKACH DO KONSTYTUCYI.

Artykuł 135. — Konstytucya niniejsza może być zmieniona lub rozszerzona. Żadna zmiana, poprawka lub dodatek, nie może stać się prawem, dopóki nie otrzyma zatwierdzenia Kongresu Unii, większością dwóch trzecich głosów oraz dopóki nie otrzyma zatwierdzenia większości Legislatur stanowych.

Kongres przeliczy głosy Legislatur w takim wypadku i wyda zawiadomienie, czy zmiana, dodatek lub poprawka staje się prawem czy nie.

CZĘŚĆ IX.

O NIENARUSZALNOŚCI KONSTYTUCYI.

Artykuł 136. — Konstytucya niniejsza nie traci swej siły ani władzy, choćby nawet przestrzeganie jej zostało przerywane przez rewolucyę. W razie gdyby dzięki rewolucyi ustanowiony został rząd przeciwny tej Konstytucyi, siła tej Konstytucyi zostanie przywrócona natychmiast przez uzyskanie wolności przez naród, jednostki zaś, które brały udział w utworzeniu rządu przeciwnego przy pomocy rewolucyi lub współdziałały z takim rządem, będą sądzone stosownie do reguł i praw niniejszej Konstytucyi. ,

ARTYKUŁY DODATKOWE.

Artykuł 1. — Niniejsza Konstytucya będzie natychmiast ogłoszona w całej zaś Republice odebrana zostanie so-

solenna przysięga przestrzegania jej; prawa jednakże zawarte w tej Konstytucyi, nie wejdą w siłę przed dniem 1-go Maja 1917-go roku, z wyjątkiem reguł wyborów władz najwyższych, federalnych i stanowych, w dniu zaś pierwszego Maja 1917-go roku Konstytucyjny Kongres zbierze się i odbierze solenną przysięgę od obywatela, który na mocy wyborów obejmie urząd Prezydenta Republiki.

Przepisy zawarte w paragrafie V, Artykułu 82-go, nie będą stosowane do wyborów rozpisanych na mocy Artykułu 2, Artykułów Dodatkowych, a więc czynna służba w armii nie będzie obecnie uważana za przeszkodę do wyboru na Reprezentanta lub Senatora, pod warunkiem że kandydat nie posiada czynnej komendy wojsk w odnośnym dystrykcie wyborczym.

Sekretarze i pomocnicy Sekretarzy w departamentach egzekutywnych nie tracą również prawa do wyboru do następnego Kongresu Federalnego, pod warunkiem że zrezygnują ze swego urzędu w dniu otrzymania wezwania.

Artykuł 2. — Osoba której powierzona zostanie władza egzekutywna państwa, musi natychmiast po ogłoszeniu niniejszej Konstytucyi rozpisać wybory na urzędy federalne; musi ona starać się, aby wybory takie odbyły się tak, aby Kongres mógł się zebrać w czasie możliwie najkrótszym, celem dania mu możliwości sprawdzenia głosowania na prezydenta i ogłoszenia nazwiska osoby wybranej na stanowisko Prezydenta Republiki, co uczynionem być musi w myśl poprzednich Artykułów.

Artykuł 3. — Następny termin sprawowania urzędu przez Senatorów i Reprezentantów będzie liczył się od pierwszego dnia miesiąca września, ubiegłego roku, termin zaś Prezydenta Republiki liczył się będzie od pierwszego dnia miesiąca grudnia 1916-go roku.

Artykuł 4. — Senatorzy, którzy przy następnych wyborach ogłoszeni zostaną jako “równi”, spełniać będą swój urząd tylko przez dwa lata, celem pozwolenia na odnowienie Kongresu co dwa lata.

Artykuł 5. — W miesiącu maju przyszłego roku Kongres wybierze Sędziów Najwyższego Sądu, aby ten Trybunał mógł się ukonstytuować pierwszego dnia, miesiąca czerwca, 1917-go roku.

W tych wyborach nie należy się rządzić Artykułem 96-m odnośnie do proponowania kandydatów przez Legislatury Stanowe; Ci jednak, którzy będą obrani, urzędować będą przez termin dwuletni, przepisany w Artykule 94-ym.

Artykuł 6. — Kongres zbiera się na sesję nadzwyczajną 15 go kwietnia, 1917 go roku, działając jako kolegium elektoralne celem sprawdzenia balotów oddanych w wyborach prezydencyalnych i ogłoszenia rezultatu; ustanowi on również prawa podstawowe dla sądów dystryktowych i okręgowych, prawa podstawowe dla trybunałów Dystryktu federalnego i Terytoryów, aby dać możność Sądowi Najwyższemu mianowania sędziów niższych, oraz wyższych dystryktowych i okręgowych; na tej samej sesyi Kongres wybierze Sędziów Wyższych i Sędziów pierwszej instancyi dla Dystryktu federalnego i Terytoryów, oraz ustanowi wszelkie prawa proponowane przez Prezydenta. Sędziowie Okręgowi i Dystryktowi, oraz Wyżsi i Niżsi Sędziowie Dystryktu federalnego i Terytoryów obejmą stanowiska nie później niż pierwszego lipca 1917-go roku, a wówczas Ci, którzy byli tymczasowo назначeni przez tymczasowego Prezydenta ustąpią z zajmowanych stanowisk.

Artykuł 7. — W obecnym wypadku tylko głosy oddane na Senatorów mają być policzone przez biuro pierwszego wyborczego dystryktu każdego stanu lub Dystryktu federalne-

go, które mają być ustanowione celem liczenia głosów Reprezentantów. To biuro każdemu wybranemu Senatorowi doręczy odpowiednie uwierzytelnienie.

Artykuł 8. — Sąd Najwyższy wyda decyzję co do bieżących petycji o “amparo” w myśl praw obecnie obowiązujących.

Artykuł 9. — Pierwszy Naczelnik Armii Konstytucyjnej, będący naczelną władzą egzekutywną państwa, zostaje niniejszym upoważniony do wydania praw wyborowych, na podstawie których w chwili obecnej odbędą się wybory celem obsadzenia poszczególnych urzędów federalnych.

Artykuł 10. — Osoby, które brały udział w rewolucyi, która utworzyła rząd przeciwny prawnemu rządowi Republiki, lub które pomagały tej rewolucyi, a następnie chwyciły za broń sprawowały jakikolwiek urząd cywilny lub wojskowy, które były przeciwne rządowi konstytucyjnemu, procesowane będą w myśl praw obecnie obowiązujących, pod warunkiem że poprzednio nie zostały osoby te ułaskawione przez niniejszy rząd konstytucyjny.

Artykuł 11. — Do czasu aż Kongres Unii i Legislatury Stanowe wydadzą prawa agrarne i robocze, podstawy dla tych praw, przewidziane w niniejszej Konstytucyi, mają być wprowadzone w siłę w całej Republice.

Artykuł 12. — Meksykanie którzy walczyli w szeregach armii Konstytucyjnej, ich dzieci lub wdowy, oraz inne osoby które oddawały usługi dla sprawy rewolucyi, lub dla sprawy oświaty publicznej, będą miały pierwszeństwo uzyskania ziem do których odnosi się Artykuł 27-my, oraz do takich ulg jakie prawo oznaczy.

Artykuł 13. — Długi zaciągnięte przez robotników na rachunek wykonania pracy od pracodawców ich agentów lub podwładnych przed datą niniejszej Konstytucyi, uważane są za nieważne i zostają zupełnie umorzone.

Artykuł 14. — Departamenty Sprawiedliwości, Oświaty Publicznej i Sztuk Pięknych zostają niniejszem zniesione.

Artykuł 15. — Obywatel sprawujący władzę naczelną, upoważniony jest niniejszem do wydania praw co do cywilnej odpowiedzialności wszelkiego rodzaju promotorów i ich zastępców i pomocników winnych przestępstw przeciwko spokojowi konstytucyjnemu, popełnionych w miesiącu lutym 1913-go roku, przeciwko rządowi konstytucyjnemu.

Artykuł 16. — Kongres Konstytucyjny, w regularnych sesjach, rozpoczynających się pierwszego dnia, miesiąca września b. r., wyda wszelkie prawa podstawowe na mocy niniejszej Konstytucyi dotychczas nie wydane na nadzwyczajnej sesyi do której odnosi się Artykuł Dodatkowy 6-ty; przedewszystkiem zaś praw odnoszących się do Artykułów 30, 32, 33, 35, 36, 38, 107 i końcowych ustępów Artykułu 111-go niniejszej Konstytucyi.

(Podpisano)

Prezydent — Luis Manuel Rojas.

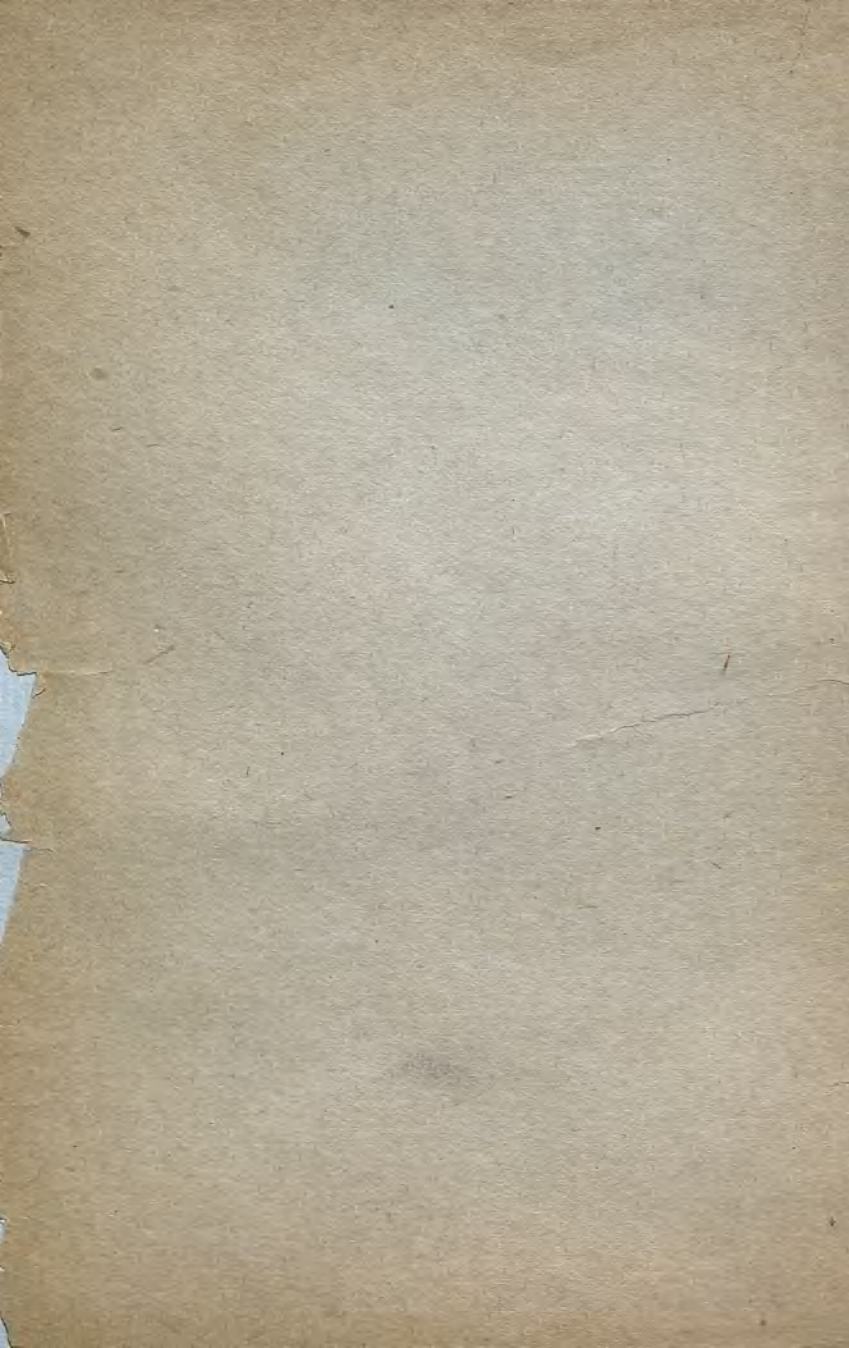
Pierwszy Wice Prezydent Generał Dywizyi C. Aguilair.

Drugi Wice Prezydent Generał Brygadier Salvador Gonzales Torres.

KONIEC

438557

Biblioteka Śląska w Katowicach

Id: 0030000274325

I 438557